

PROGRAM

Vedtatt på landsmøtet i Rød Valgallianse i mars 1991

Rød Valgallianse

Postboks 211, Sentrum, 0103 Oslo 1
Gjøteborggt. 8, 0566 Oslo 5. Telefon: (02) 38 42 50

TOM SIDE

Innledning

Rød Valgallianse ble dannet i 1973 som en allianse av AKP og uavhengige sosialister for å delta i valg og drive arbeid i og overfor de parlamentariske organene. Fra RVs landsmøte i mars 1991 er RV en sjølstendig organisasjon som bygger på individuelt medlemskap.

Rød Valgallianse ser det som sin oppgave å støtte og slåss for interessene til arbeidsfolk. Til kvinne-, miljø- og den antirasistiske bevegelsen og kampen for frigjøring for undertrykte folk og nasjoner. Vi vil tale deres sak i kommunestyre, fylkesting og på Stortinget, og stå i nær kontakt med organisasjoner, aksjoner, grupper og enkeltpersoner.

Rød Valgallianse avgrenser seg ikke til de tradisjonelle spillereglene, men støtter aksjoner, streiker, avsløringer og sivil ulydighet når det er nødvendig. RV driver sjøl et aktivt arbeid for å avsløre vanstyre, maktmisbruk, korrupsjon og snusk.

Rød Valgallianse kan ikke endre samfunnet grunnleggende gjennom arbeidet i kommunestyre, fylkesting og Storting. Vi ser på staten som et redskap for å fremme borgerskapets interesser. Kommunestyre og fylkesting er en del av statsapparatet og fungerer som en forleng arm av det. Det er den utenomparlamentariske kampen og det presset folk legger på de styrende organene utenfra som kan presse gjennom positive endringer og hindre forverringer. Bare en sterk organisering og kamp fra arbeidsfolk med sikte på å motstå borgerskapets politiske, økonomiske og militære makt kan danne grunnlaget for grunnleggende endringer og innføring av folkemakt og sosialisme.

Det er mulig å gjennomføre mange av kravene og forslagene i dette programmet under kapitalismen, men tilsammen sprenger de rammene for dette samfunnssystemet. Gjennomføringa av hele programmet vil bare være mulig i et sosialistisk samfunn der folket har makta.

Kapittel 1

Bærebjelker i RVs politikk

Rød Valgallianse arbeider for et samfunn der menneskene har frigjort seg fra nød, utbytting og undertrykking, og der det er økologisk forsvarlig bruk av jordas ressurser. Vårt arbeid for best mulige forhold i dag er knytta til nødvendigheten av og drømmen om et helt annet og sosialistisk samfunn. Grunnlaget for morgendagens samfunn legges på den ene sida gjennom utviklingen av kapitalismen sjøl og på den andre sida gjennom dagens arbeid og kamper, og arbeidet for en revolusjon.

Fordi kapitalismen baserer seg på utbytting av arbeiderklassen, er det den som er avgjørende for å velte hele det kapitalistiske systemet. Men arbeidsfolk hverken kan eller bør stå aleine i denne kampen. Den må bindes sammen med andre folkelige bevegelser og interesser til en felles front. Arbeidsfolk må nå slå tilbake angrep på opparbeidede sosiale og faglige rettigheter, forsvare arbeidsplassene og kjempe for arbeid til alle.

Dette programmet legger fram RVs syn på en rekke områder, men disse områdene henger sammen og kan ikke sees isolert fra hverandre. Et eksempel er kampen for å bevare bosetting og livsgrunnlag i distriktene som handler om både økonomi, økologi, kvinnekamp, arbeidsplasser og levekår. RVs politikk og arbeid på alle områder har et felles fundament og felles bærebjelker.

RV arbeider for:

*** Økologisk mangfold og å sikre livsgrunnlaget for framtidens generasjoner**

Forurensning og rovdrift på naturressursene truer i dag hele livsgrunnlaget for framtidige generasjoner og ødelegger eller forringer livet til millioner i dag. Dette vanviddet må stanses. Hele samfunnsutviklinga og alle enkelttiltak må bygge på at det biologiske mangfoldet skal tas vare på. Livsgrunnlaget for framtidens generasjoner må sikres.

*** Folks behov og hensynet til naturen må styre økonomien**

Jakta på maksimal profitt er drivkrafta i økonomien i dag. Det skjer nå en størstilt omfordeling fra arbeidsfolk til kapitalen. Rovdrift på natur og mennesker, sentralisering, arbeidsløshet og manglende

dekking av folks behov for varer og tjenester er resultatet. Sjøl lønnsom virksomhet blir nedlagt eller ikke satt i verk dersom profitten er for liten. På den andre sida vokser overskuddene i industrien og kapitalen blir brukt til spekulasjon og eierinntekter. RV vil ha en demokratisk styring av økonomien. Produksjon og fordeling må følge planer som bygger på folks behov og hensynet til naturen. Også i dagens profittsamfunn slåss vi med det som utgangspunkt sjøl om det bare er mulig å gjennomføre etter at arbeidsfolk har overtatt makta i samfunnet.

*** Kvinnefrigjøring**

Til tross for formell likestilling er kvinner det "andre" kjønn med hovedansvaret for hus og omsorgsarbeid. Kvinner har dobbeltarbeid, hardere jobber enn menn, dårligere lønn, og blir utsatt for seksuell og ideologisk undertrykking. Arbeidslivet, lover, offentlig velferd og politikk blir på kapitalens og menns premisser dersom ikke kvinners interesser og erfaringer legges til grunn. Det må et bevisst kvinneperspektiv til i alle enkeltsaker med full kvinnefrigjøring som rettesnor.

*** Flerkulturelt og antirasistisk**

I dag stenges folk fra den 3. verden ute av Norge, og flyktninger kastes ut. Statlig rasisme bereder grunnen for og legitimerer annen åpen og skjult rasisme. Fargete blir diskriminert, trua og utsatt for vold. Gjennom århundrer har samer opplevd det samme. Antirasisme og samspill mellom ulike kulturer må fremmes i alle sammenhenger.

*** La distriktene leve**

Nå foregår en rask sentralisering. Hele lokalsamfunn blir lagt øde, jordbruket nedbygges, fiskerinæringa raseres, og industri legges ned. Nord-Norge blir ramma spesielt hardt, og står i en særstilling der verdiene trekkes ut av landsdelen og utviklinga styres utenfra.

Strømmen må snus. Ressursene må utnyttes i distriktene i stedet for å trekkes ut. Forholda må legges til rette for styrking av distriktene. Folk må få bo der de hører hjemme og ønsker å bo.

*** Nasjonal sjølråderett og internasjonal solidaritet**

Borgerskapet prøver å få Norge bakveien inn i EF gjennom tilpasning og en omfattende EØS-avtale som bygger på EFs grunnprinsipper. Storkapitalen ønsker større markeder og vil selge norsk sjølråderett. Samtidig er Norge med på utsuging av landa i den 3. verden. De fattige blir fattigere og de rike rikere. Vi vil spille på lag med flertallet av jordas folk. Derfor står vi for internasjonal solidaritet, kamp mot norsk EF-medlemsskap og EØS-avtale, og for forsvar av norsk sjølråderett.

*** Stoler på folk - folk må slåss sjøl**

Media og folk i maktposisjoner framstiller arbeidsfolk som kunnskapsløse og ute av stand til å styre. Ulike klasseinteresser dekkes det over. Arbeidsfolk har andre interesser enn kapitaleiere, byråkrater og pamper. Vanlige folk veit hvor skoen trykker og er best i stand til å bestemme hva som bør gjøres. Å stole på folk og slåss for makt til folk flest er en ledetråd for RV. Det er folks eget arbeid og kamper som fører framover. RVs arbeid er en støtte til det utenomparlamentariske arbeidet. RV arbeider for å styrke solidariteten i folket ved å støtte og forene folk som slåss mot uretten.

*** Kollektive løsninger**

Nå foregår privatisering av offentlige tjenester og "enhver er sin egen lykkes smed"-ideologien framelskes. De rikeste får det bedre, mens forholda for flertallet blir dårligere. RV arbeider for samarbeid mellom folk, og løsninger som skaper best mulige forhold for det store flertallet. Derfor slåss vi for gratis offentlig helsetjeneste, gratis barnehager, utbygd billig kollektivtrafikk, og at forholda legges til rette for fellestiltak i boligområder. Vi arbeider for at folk går sammen for å løse problemene.

*** Demokrati og mangfold**

Folk i Norge har viktige demokratiske rettigheter som organisasjons- og ytringsfrihet og stemmerett. Men makta til å styre samfunnsutviklinga ligger hos de store kapitaleierne og et lite antall politikere og toppbyråkrater. Nærdemokrati er et populært slagord, men folk

mister makt og innflytelse over sin egen situasjon. Kultur- og samfunnsnivå forflates og ensrettes.

RV slåss for et helt annet samfunn der folket har den virkelige makta, der makta ligger på grasrota. I dag står kampen om å begrense makta til dem som bestemmer, og presse fram mer makt til vanlige folk.

Vi står for respekt for ulike meninger og retninger - et samfunn der mangfoldet blir framelsket og ikke motarbeidet.

Hva står i veien?

Jorda har nok mat til å fø alle og nok ressurser til å gi alle et godt liv. Menneskene har nok kunnskaper om hvordan miljøet ødelegges og hvordan miljømordet skal stanses. Likevel øker gapet mellom jordas fattige og rike land, millioner av mennesker dør av sult og underernæring, miljømordet fortsetter med økt styrke, og rivaliseringa innenfor kapitalismen fører til stadig nye og brutale kriger. Uløste oppgaver står i kø, og køen av arbeidsløse som kunne løst oppgavene, teller nye millioner hvert år. Levekåra til arbeidsfolk i den rike verden forverres. Hvorfor fortsetter vanviddet?

Jakta etter maksimal profitt er drivkrafta som styrer denne utviklinga. Internasjonalt er det imperialismen fra de rike landa og kapitalgruppene som holder flertallet av verdens land nede i fattigdom. Så lenge borgerskapet har makta og kapitalismen som økonomisk system består, blir det en kamp for å begrense skadevirkningene og begrense kapitalens frie spill.

Historia har vist at mye kan endres innenfor rammene av kapitalismen - det kan være borgerlig demokrati eller diktatur, krig eller fred, gratis eller privat helsevesen graden av utbytting varierer, forurensinga kan være større eller mindre osv. De kampene folk fører i dag er helt avgjørende for hvordan forholda skal være innenfor rammene av kapitalismen. Men uten å kaste hele det kapitalistiske systemet på skraphaugen og ta makta fra borgerskapet, vil det være umulig å løse de grunnleggende problemene som miljømord, krig, sult, dårlige levekår, klasseforskjeller, kvinneundertrykking og maktmisbruk.

Hvordan forandre samfunnet?

Menneskene skaper sjøl sin historie - utvikler produksjonen, kulturen og samfunnsstrukturen. Store samfunnsendringer kan ikke skje uten folks deltagelse. Enkeltpersoner kan bare spille en viktig rolle på grunnlag av de historiske forholda. Det er grunnleggende i RVs politikk at det er folk sjøl som må være drivkrafta. RVs arbeid kan bare støtte opp under dette arbeidet - vi kan aldri løse problemene på vegne av folk.

Den økonomiske og teknologiske basisen i samfunnet danner fundamentet for klassekampen, og setter rammene for hva det er mulig å oppnå innenfor systemet. Oppgangstider og økonomiske kriser avløser hverandre, og fattigdom i den 3. verden er en del av kapitalismen.

Klassekampen under kapitalismen er avgjørende for levekåra i dag. RV slåss derfor for reformer innenfor rammene av kapitalismen. Arbeiderklassen og folket må slåss både for reformer, og for å forsvare det som er oppnådd, mot nye angrep. Disse kampene er også viktige for vilkåra for å skape et nytt samfunn. Spørsmålet om norsk EF-medlemsskap, om distriktene er avfolka, om den offentlige velferden er nedbygd eller bedre utbygd, vil ha mye å si for mulighetene til å bygge et samfunn der menneskenes behov og naturens bæreevne styrer utviklinga. Kampen for levekåra i dag gir også arbeiderklassen og folket kunnskaper og kamperfaringer som er nødvendige for å styrte kapitalismen. **RV legger vekt på å binde den dagsaktuelle kampen til de langsiktige måla for hvordan vi ønsker samfunnet.**

Gjennom fagforeninger og i den daglige situasjonen på jobben arbeider folk for å forhindre forverringar og oppnå forbedringer av arbeidsmiljø og lønns- og arbeidsforhold. En sterk og kampvillig, fri og uavhengig fagbevegelse er det beste våpen arbeiderklassen kan ha i denne kampen mot kapitalen og offentlige myndigheter.

Politisk press gjennom aksjoner, meningsytringer, organisering i ulike former og gjennom presse er helt avgjørende for å forandre samfunnet til beste for folk og for å stå i mot borgerskapets angrep. Også idrettslag, borettslag, husmorlag og ulike humanitære- og interesseorganisasjoner øver press på de politiske beslutningene. Organisering, press og aksjoner gir også folk viktige erfaringer som er nødvendige for å føre en vellykka kamp mot hele det kapitalistiske systemet.

Tiltak og aksjoner der folk går sammen for direkte å endre forholda, er en del av klassekampen for bedre levekår. Det har lange tradisjoner gjennom nabohep og dugnader. Arbeiderbevegelsens

oppbygging av folkets hus, og ideene bak kooperativbevegelsen bygger på de samme grunnprinsippene om solidaritet og kollektive løsninger. Krisesenterbevegelsen er et eksempel fra de seinere åra på det samme. Det er direkte tiltak som forbedrer folks liv, styrker sjøltillit og fellesskapsfølelse. Samtidig er slike aksjoner et press på samfunnet. RV ønsker ingen sosialisme der det offentlige skal ta ansvaret på vegne av folk. I dag kan kollektive tiltak fungere negativt ved å overta ansvaret for utilstrekkelige offentlige behov. RV vil støtte aksjoner og bevegelser der folk tar sakene i egne hender for å forbedre levekåra både innenfor og på tvers av de rammene loven setter. RV mener slike organisasjonsformer og aksjoner må utvikles som et viktig element i kampen for levekåra i dag og som en del av strategien for et annet samfunnssystem.

Reformer vil aldri kunne endre de grunnleggende maktforholda og velte kapitalismen. Borgerskapet vil ikke gi fra seg makta gjennom å bli fratatt den bit for bit. RV er derfor revolusjonært. Flertallet må gjennom en omveltning av samfunnsforholda ta makta fra det lille mindretallet som i dag har den.

Revolusjoner har alltid vært fødselshjelper til nye samfunn. To-hundreårsjubileet for den franske revolusjonen er feiret for kort tid siden. Den russiske og seinere den kinesiske revolusjonen ga et bedre liv for hundrevis av millioner, sjøl om utviklinga etterpå har gått galt. På slutten av 1980-tallet feide revolusjonene over Øst-Europa. De gamle regimene ble feid vekk av folkemassene. Det var store seirer. Mulighetene for å gå vidare og bygge samfunnene med makt til folket var tilstede, men utviklinga viser at resultatet blir mer lik tradisjonell vestlig kapitalisme.

Revolusjon er folkemassenes verk og kan ikke gjennomføres av ei lita gruppe på vegne av folket. Det er ingen revolusjonær situasjon i Norge i dag, og lite tyder på at det vil bli det i nærmeste framtid. Men verden kan ikke holde fram som nå med ødelegging av hele livsgrunnlaget og med at flertallet av menneskene holdes nede i nød og fattigdom. Norge vil ikke i all framtid kunne beholde sin rikdom på bekostning av andres fattigdom. Og dersom massearbeidsløsheten fortsetter å øke, velferdsgodene nedbygges og levekåra til folk flest forverres, vil også det føre til en skjerping av klassekampen. Ikke minst vil fortsatte miljøødeleggelser sette kravet om et annet samfunn på dagsorden.

Kapittel 2

En sosialisme verden ikke har sett

Det er nødvendig å skape nye visjoner om sosialismen, og det er nødvendig å gi svar på mange ubesvarte spørsmål for at folk skal ha tro på at det er mulig å skape et bedre samfunnssystem enn det kapitalistiske, - sjøl med alle de grusomheter som skjer under kapitalismen. Utviklinga i de landa som har kalt seg sosialistiske, skremmer. Drømmene og forhåpningene som i årtier var knytta til revolusjonene i Sovjet og Kina og en del andre land, ble knust. Mangel på demokratiske rettigheter, brutale maktovergrep, ensretting, nasjonal undertrykkelse, økende klasseforskjeller og dårlige levekår er blitt et kjennetegn ved disse landa. Som eksempel på at grusomme forbrytelser mot folket er gjennomført i sosialismens navn, er Sovjet under Stalin framtreddende.

RV har helt siden stiftelsen i 1973 ment at det ikke var sosialisme i Sovjet og Øst-Europa. Vi har stått for at dette hadde vært sosialistiske stater som hadde skiftet karakter til en ny type statskapitalistiske stater med en ny herskerklasse. RV har stått for en helt annen type sosialisme enn det systemet som har vært i disse statene. Men vi har ikke evna å utvikle en modell for en sosialisme som gir svar på de brennende spørsmåla for Norge i dag. Det er et stort behov for å videreutvikle våre visjoner og linjer, og gi svar på nye spørsmål, problemer og utfordringer. Sosialismen i Norge må være av en ny type som verden til nå ikke har sett maken til.

RV arbeider for:

* Reelt folkestyre - makta til grasrota

Bare med aktiv samfunnsdeltaking fra flertallet i befolkninga, reell makt til folk på grasrota, ytrings og organisasjonsfrihet kan sosialismen utvikle seg og bestå. Folk må i stadig økende grad ta direkte del i samfunnsstyringa. Spesialiseringa mellom byråkrati og arbeidsfolk må reduseres til den kan fjernes helt. Særskilte tiltak for å sikre kvinner makt og innflytelse må være en del av en slik prosess. Dette gjelder både i samfunnslivet og arbeidslivet.

De viktige demokratiske rettighetene som folk har i Norge i dag som allmenn stemmerett og hemmelige valg, ytrings- og organisasjonsfrihet, må tas vare på. Men de må utvikles til å få et mer reelt innhold.

Det må være full ytringsfrihet. Det er arbeidsfolk må legge premissene for samfunnsdebattene, ikke en håndfull kapitaleiere og

mediagiganter. Det må bety aviser, radio- og TV-stasjoner der arbeidsfolks synspunkter dominerer - på samme måte som borgerskapets gjør det i dag. Ytringsfriheten må omfatte retten til kritikk av statsorganisasjons- og bedriftsledelser. Det må være full religionsfrihet. Innskrenkninger i ytringsfriheten må bare være unntak, slik som forbud mot nazipropaganda, rasisme, kvinneundertrykking og sadisme. Inngrep må være avgrensinger slik at alt som ikke er forbudt, skal være lovlig.

Forholda må legges til rette for et allsidig organisasjonsliv, også et variert partimønster. Organisasjonene må få like muligheter til å jobbe, og bygge sin virksomhet på oppslutningen fra medlemmene - ikke pengestøtte fra kapitalgrupper. Ideelle organisasjoner må få statlig støtte - statsstøtten til partiene må opphøre. Kirka må skilles fra staten.

Det må være en fri og uavhengig fagbevegelse - hverken knytta til et parti som i Norge i dag, eller til staten slik vi har sett i Øst-Europa. Streikeretten må garanteres, og gjøres reell uten alle unntaksbestemmelsene som uthuler den i dag.

Det må være frie valg der folk kan velge mellom kandidater som representerer ulike politiske alternativ. Stemmeretten må utvides også til å velge ledere innenfor bedrifter og offentlig forvaltning. Alle folkevalgte må kunne avsettes i valgperioden om de mister tilliten hos dem som har valgt dem. Det må være radikal kjønnskvoltering som sikrer kvinner minst 50 prosent av plassene i alle valgte organ og av alle lederposisjoner.

Alle avgjørelser må tas nærmest mulig dem det angår. Makta må desentraliseres. Det betyr også at muligheten for å ta avgjørelser ikke begrenses av stramme økonomiske rammer fastsatt av andre. Alle viktige avgjørelser som gjelder samfunnet, må tas direkte av dem det angår eller av folkevalgte organ, ikke av kapitaleiere, eiendomsbesittere eller byråkrater

For at folk skal kunne delta aktivt i samfunnslivet og utøve makt, må vi ha 6 timers arbeidsdag. Gratis daghjem og fritidshjem, arbeidsplasser der folk bor, utbygd støtteapparat for alle med ekstra bistandsbehov og et velutbygd kollektivnett vil gi folk tid og overskudd til å engasjere seg mer i samfunnsproblemer. Utdanningssektoren får en helt ny rolle og oppgave; å utdanne folkets barn og ungdom ut i fra at de skal bli herskere i eget land. Skolen skal ikke lenger sortere elevene, men bidra til å slette skillet mellom styrende og styrte. Utbygging av datanettverk med fri og lik tilgang til all viktig informasjon vil også styrke demokratiet.

*** På lag med miljøet og framtidens generasjoner**

Når jakta etter maksimal profitt er fjerna som drivkraft i samfunnet, vil det være mulig å stoppe rovdriften på naturressursene og ødelegging av livsgrunnlaget på jorda. Men tidligere sosialistiske samfunn har vist at det ikke er nok å fjerne profittjakta. Noen av de største økokatastrofene verden har sett, har skjedd i disse landa. Profitten som drivkraft kan ikke erstattes med målsettinger om stadig økende produksjon. Og et samfunn der avgjørelsene tas av ei lita gruppe på toppen av samfunnet fjernt fra dem det angår, vil ikke kunne bli et miljøsamfunn. Det må være reell desentralisert folkemakt, og hensynet til miljøet må være et grunnleggende premiss for all samfunnsplanlegging. Sikring av livsgrunnlaget nå og for framtidige generasjoner gjennom å stoppe rovdrifta på naturressursene, og utvikle en produksjon og et samfunn uten forurensing av vann, jord eller luft, må være overordna alle andre målsettinger i samfunnet. (se kapittel 3, Miljø)

*** En ny type demokratisk planøkonomi**

Det må utvikles en ny type demokratisk planøkonomi. Den kapitalistiske markedsøkonomien fører bl.a. til overproduksjonskriser, arbeidsløshet, rovdrift på naturen, sosial nød og utbytting av den 3. verden. Men samtidig har kapitalismen produsert nødvendige forbruksvarer og utvikla teknologien bedre enn den type planøkonomi som har vært i Sovjet og Øst-Europa. Innafor de største multinasjonale selskapene er det en planøkonomi som omfatter større økonomiske ressurser enn hele det norske samfunnet. Landbruks- og fiskeripolitikken i Norge er også eksempler på hvordan staten styrer etter plan. Et sosialistisk Norge må bygge på alle disse erfaringene.

Staten må sette opp rammebetingelser gjennom demokratiske diskusjoner i hele samfunnet. Slike rammebetingelser, som hensynet til miljø, bosetting over hele landet, sosial likhet osv, må ligge til grunn for all lokal planlegging. Det må også settes nasjonale mål og planlegges produksjon av nødvendige varer og tjenester for landet. Innafor slike rammeplaner må de enkelte lokalsamfunn og virksomheter gjennom demokratiske prosesser planlegge og inngå kontrakter med andre deler av samfunnet. En slik desentralisert planmodell vil sikre makt til kvinnene, og at kvinners erfaring og livssituasjon blir lagt til grunn for utviklinga av samfunnet. Bare gjennom en slik desentralisert planlegging hvor folk har makt over sin egen hverdag, kan det sikres at en planøkonomi også er et middel for full kvinne-

frigjøring.

All kjent og tilgjengelig teknologi, bl.a. omfattende bruk av data-teknologi, må utnyttes til beste for lokalsamfunnene slik at folks ønsker og muligheter knyttes sammen til en rasjonell og miljøvennlig produksjon av varer og tjenester.

I lang tid under sosialismen vil markedsmekanismene måtte tas i bruk som styringsinstrument på begrensa områder som en del av en overordna plan.

* Produksjon for behov

Et sosialistisk samfunn vil produsere for å gi folk bedre liv, sikre boliger, arbeid, helsestell, utdanning, støttetiltak for folk med ekstra bistandsbehov utvikle kultur og vitenskap. Når det og ikke profitt er målet for produksjonen, kan ressursene utnyttes fornuftig og produktene bli bedre.

Det må legges spesiell vekt på å dekke kvinners behov og sikre kvinners muligheter for full kvinnefrigjøring. I tidligere sosialistiske samfunn har kvinners arbeid ofte blitt en salderingspost - samfunnsmessige oppgaver er blitt kvinners gratisarbeid. Samfunnet må legge vekt på å stimulere og dekke allsidige behov. Sikring av de materielle behovene for mat, klær og bolig til alle uten utbytting eller ødelegging av naturen, vil være grunnleggende. Det er også sikring av pleie og omsorgsbehovene. Samtidig må det legges til rette for og stimuleres til allsidig kulturell aktivitet, naturopplevelser og vitenskapelig arbeid. Lik mulighet til slike aktiviteter må være en rettesnor for samfunnet. 6 timers arbeidsdag, fjerning av tungt, ensformig og farlig arbeid, og reduksjon av skillet mellom by og land er tiltak for å utvikle det.

* Økonomisk og sosial likhet

Oppheving av klassene må være det langsiktige målet under sosialismen, og klasseskillene må kontinuerlig reduseres. Lønna i kvinneyrker og andre lavtlønnsyrker må umiddelbart heves opp på gjennomsnittsnivå, og direktør- og andre topplønninger reduseres. Pensjonister og trygdede må umiddelbart få samme levestandarden som gjennomsnittet for befolkninga. Studenter må få studielønn.

Storindustrien, banker og forsikringsselskaper må gjøres om til samfunns-eie, og storborgerskapet fratras sine eiendommer og verdier. Privateiendom innen landbruk, fiske, småindustri og handel må kunne bestå. Overgang til samfunnsmessig eiendom må i slike virksomheter bare skje basert på frivillighet

Kapittel 3

Framskritt eller reaksjon?

Det foregår en storstilt omfordelingspolitikk i Norge. Store deler av verdiene som skapes overføres fra vanlige lønsmottakere til de rike, og fra det offentlige til private kapitalinteresser. I en lang periode etter krigen var utbygging av offentlig velferd, styrking av distriktene, sosial utjamning og begrensning av markedskreftenes frie spill på enkelte områder offisiell rettesnor for politikken. I dag blir de rike rikere og makta konsentreres på færre hender. Barnehager, sjukehjem, eldresentre og sjukehus legges ned og privatiseres. Det er mangel på utdanningsplasser. Regjeringa vil skjære ned de offentlige utgiftene til velferdsgodene. Folketrygda gir minstepensjonister for lave utbetalinger i dag, og borgerskapet vil ha overgang til privatforsikring i stedet for styrking av folketrygda. Sosial boligbygging er en saga blott. Banker og forsikringsselskap har frie hender til å sette opp renta. Distriktene avfolkes i økt tempo og primærnæringene raseres. Arbeidsfolk har fått reallønnsnedslag og innskrenkning av faglige rettigheter. Stadig flere skyves ut av arbeidsmarkedet som uføre, førtidspensjonerte eller arbeidsløse. Massearbeidsløsheten er blitt permanent. Normalarbeidsdagen angripes og det gjøres forsøk på å forlenge arbeidstida. Kvinner presses igjen til å avpasse arbeidstida etter omsorgsoppgaver. Retten til sjølbestemt abort trues. Både statlig og annen åpen rasisme har blitt styrka. Igjen gjøres det iherdige forsøk på å få Norge inn i EF - kapitalens Mekka. Demokratiet og folks rettigheter uthules gjennom omlegging av offentlige styrings-systemer.

Internasjonalt er også kapitalen på frammarsj. Utviklinga i Norge er et speilbilde av det som skjer i resten av den rike delen av verden. I mange av landene er omfordelingspolitikken enda mer drastisk og brutal enn i Norge, og gir et varsel om hva vi kan vente oss. Verdens fattige folk og nasjoner blir samtidig enda fattigere. De holdes nede av imperialistisk utsuging og undertrykkelse. De store miljøødeleggel-sene fortsetter med uforminsket styrke til tross for erklæringer og konferanser som er enige om at utviklinga må endres drastisk. Den brutale angrepskrigen fra USA og deres allierte i Golfen viser med all tydelighet hvordan imperialismen dreper titusener av mennesker, ødelegger miljøet og legger land øde for å sikre de økonomiske interessene og den politiske kontrollen.

Borgerskapet og kapitalkreftene er på offensiven, og opererer med en helt annen styrke og aggressivitet enn for bare få år siden. Men offensiven møter motstand. Folk slåss både for å slå tilbake angrepene

fra kapitalen, og for å forbedre levekåra og redde miljøet. Opposisjonen og kampviljen i fagbevegelsen i Norge er styrka. Store streiker og aksjoner fra arbeidsfolk er en del av det daglige bildet i Europa. Det organiseres eldreopprør og ulike typer breie aksjoner for å forsvare velferdsgodene. Kvinnebevegelsen og store deler av fagbevegelsen har reist kampen for 6 timers normalarbeidsdag med full lønnskompensasjon. Kampen for å få opp kvinnelønna er i framgang. Den antirasistiske bevegelsen har vokst i styrke og bredde. Miljøbevegelsen er på offensiven og preger hele opinionen. EF-motstanden er sterk i befolkninga, og på nytt er denne motstanden organisert gjennom Nei til EF.

Både internasjonalt og i Norge står kampen mellom framskritt og tilbakeskritt. Folks kunnskaper, teknologien og produksjonen kan brukes til å skape et bedre og rikere liv for det store flertallet, og til å sikre livsgrunnlaget på jorda for framtidige generasjoner. Men da må styrkeforholdet mellom kapitalkreftene og folket, mellom borgerskapet og arbeiderklassen og andre grupper i folket, endres. Nå står ikke kampen i Norge om makta i samfunnet, men om styrkeforholdet mellom klassene.

RV vil bidra til organisere og fremme folks kamp mot kapitalens offensiv. Vi vil støtte og jobbe for at utviklinga skal snus fra tilbakeskritt til framskritt. Mulighetene og håpet ser vi i den folkelige organiseringa som er på alle områder i samfunnet og de omfattende kampene som føres i dag.

Kapittel 4

På lag med naturen eller fortsatt miljømord

RV arbeider for å bevare det genetiske mangfoldet på jorda, for at jordas ressurser skal brukes til å skape et godt liv for alle mennesker, og at de brukes på en slik måte at de ikke ødelegger livsgrunnlaget for framtidige generasjoner. Det trengs omfattende og grunnleggende omorganisering av produksjonen og en radikal forandring av livsstilen i de rike landa dersom dagens miljøødeleggende utvikling skal snus til en utvikling som sikrer jorda mangfold og ressurser for kommende generasjoner, og slik at de strekker til for å dekke folks behov i hele verden, ikke bare det rike nord.

De mange atomkraftverka og den forurensende industrien på Kola-halvøya representerer en dødelig trussel mot reindrifta og hele den samiske befolkninga på Nordkalotten. Samisk kultur er i stor grad knyttet til reindrifta. Atomulykker og forurensning av beiteområdene er derfor ikke bare en økonomisk trussel, men også en spesiell trussel mot samisk kultur.

Noen hovedlinjer for det miljøsamfunnet RV arbeider for:

* Produksjonen må være basert på menneskenes behov, naturens bæreevne og hensynet til framtidige generasjoner. Hverken produksjon for profitt eller økt vekst som mål, kan være økologisk forsvarlig.

* En økologisk planøkonomi av en ny type.

Det må være en grunnplanstyrt planøkonomi av en ny type. Det betyr bl.a. at kvinner må ha makt og at kvinners erfaringer og livssituasjon må danne utgangspunktet for planene. En slik kombinasjon av reelt lokalt demokrati og felles planer har aldri eksistert før, og må utvikles.

* En solidarisk verdensøkonomi.

Landene i den 3. verden må få kontroll over sine egne ressurser og utvikle produksjon og foredling ut i fra sine egne behov. Derfor støtter RV antiimperialistiske og antiføydale revolusjoner og kamper i den 3. verden og krever en rettferdig verdenshandel og sletting av gjeld. Jordas rikdommer må fordeles likt på jordas befolkning. Å bryte med rasistiske og sjåvinistiske strukturer er en del av dette. Så lenge hundrevis av millioner mennesker holdes nede i fattigdom, vil ikke miljøet kunne reddes. Miljø og økonomisk utjamning henger uløselig sammen.

*** Lavenergisamfunn og ny energibasis.**

Forbruket av lagerressurser som kull, olje og gass må erstattes av fornybare energikilder som f.eks. vannkraft, biomasse, jord- og havvarme, sol-, vind- og bølge-energi. Energiforbruket må effektiviseres og være drastisk redusert i forhold til i dag. Det er nødvendig for å forhindre økt drivhuseffekt og for å sikre ressurser for framtidige generasjoner.

*** Et grønt landbruk.**

Det må skapes et økologisk landbruk som tar vare på og fornyer jorda, og ikke forgifter hverken jorda eller maten. De naturgitte forutsetningene for variert småproduksjon over hele landet må utnyttes. Norge må ta sikte på å øke sjølbergingsgraden radikalt og begrense importen. Matimport må være av produkter det ikke er mulig eller ikke økologisk forsvarlig å produsere her.

*** Fiskeressursene må tas vare på og utvikles.**

Fisket må bygge på at ressursene skal bevares og at artsmangfoldet i kystøkologien opprettholdes. Nedfiska stammer må få bygge seg opp igjen, og fisket tilpasses tilveksten. Fisket må baseres på kystfiske og redskap som ikke ødelegger ressursgrunnet. Havfiske må bare foregå når det ikke tar grunnlaget vekk fra kystfisket.

*** Bosetting over hele landet uten økt storbykonsentrasjon.**

Variert bosetting over hele landet med bruk og utvikling av de lokale naturgitte forutsetninger er nødvendig for en økologisk bærekraftig utvikling. Forholda må legges tilrette for å snu strømmen av mennesker som nå går inn til storbyene. Byene må utvikles med friarealer, grønne lunger, utendørs leikearealer og bilfrie boområder

*** Produksjon uten forurensning.**

Produksjonsprosessene må legges om slik at de ikke forurenser i stedet for å utvikle renseteknologien for å rette opp skadene. Produksjonsprosessene og produktene må være miljøvennlige fra første til siste ledd - fra råvareleddet til produktet er ute av bruk.

*** Resirkulering og avfallsminimalisering.**

Avfallsmengden må reduseres gjennom resirkulering og reduksjon av emballasje. Rutinene for å samle inn og destruere problemavfall må skjerpes og målsettinga må være en "ren produksjon". Hele "bruk-og-kast" mentaliteten må forandres og all produksjon baseres på gjenbruk.

*** Kollektivtrafikk og redusert transportbehov.**

Samfunnet må legges opp slik at transportbehovet reduseres. Folk må få arbeid nær boligen. Barnehager, sevicesentra og butikker må ligge i tilknytning til boligområdene, produksjon og handel må legges opp ut i fra målsetting om redusert transport. Mange produkter kan produseres lokalt i stedet for å bli transportert over lange strekninger. Nødvendig transport må avvikles mest mulig energiøkonomisk. Persontransport må skje mest mulig med gratis eller rimelige kollektive transportmidler. Innen år 2000 må all import av bensinbiler være forbudt og erstattes av mer miljøvennlige biler. Flytrafikken må reduseres til et minimum. Varetransport må skje med tog, bane og båt i stedet for bil der det er mulig.

Sosialisme hvor folket har makta er en forutsetning for å realisere et slikt miljøsamfunn, men kampen starter under kapitalismen.

Alle er for å redde miljøet, men miljømordet fortsetter.

Hele livsgrunnlaget på jorda, Norge ikke unntatt, ødelegges i økende tempo til tross for at det er tverrpolitisk enighet om at det må stoppes, og til tross for at fakta har vært kjent i årtier. For å redde jorda trengs djuptgripende og total endring av samfunnet. Politikerne prater om miljøtiltak, men gjennomfører en politikk som øker miljøproblemene eller som ikke er tilstrekkelig for å løse dem. Forurensning fortsetter, rike lagerressurser tømmes, det totale energiforbruket, inkludert olje øker, kollektivtrafikken blir dyrere og dårligere mens biltrafikken øker, økologisk skadelig landbruksproduksjon premieres, skogen sykner, havområdene tømmes for fisk og innsjøene dør ut. I tillegg fortsetter Norge å eksportere en rekke miljøproblemer til fattige land og bidrar med sitt til de globale miljøproblemene.

Det påhviler Norge et spesielt ansvar for å vise vei i miljøpolitikken. Forventningene som Brundtland-rapporten har skapt verden over, gir Norge et spesielt ansvar.

RVs viktigste miljøkrav i dag

RVs miljøpolitikk i dag bygger på våre langsiktige målsettinger som vi har beskrevet over. Her følger våre viktigste standpunkter i miljøkampen i dag. (Se ellers RVs miljøprogram/miljømanifest for grundigere gjennomgang av våre standpunkter.)

- * Storsatsing på kollektivtrafikk
 - reduisering av prisen med 50 prosent
 - Utbygging og forbedring av jernbanen
 - hyppigere avganger
 - bilfrie bysentra
 - stopp veiutbygginga i byene.

- * Stopp planene om ny storflyplass. Tog må overta for fly på strekninger som fra Oslo til Bergen, Stavanger og Trondheim.

- * Nei til gasskraftverk

- * Norge må satse på energiøkonomisering
 - 30 prosent reduksjon i energiforbruket innen år 2000
 - oljeforbruket må ned med 35 prosent innen år 2000, og 80 prosent innen 2020.
 - Norsk olje- og gassproduksjon må halveres innen år 2000.
 - Forbud mot import av bensinbiler innen år 2000, og gradvis erstatning av alle bensinbiler innen 2015.
 - Alle bysentra skal være bilfrie innen år 1995, og planene ferdige i løpet av 1992.
 - "Tak" for årlig drivstofforbruk for voksne innbyggere.
 - Ingen utbygging av nye vassdrag.
 - Effektivisering og opprusting av eksisterende kraftverk og linjenett.

- * Nei til miljøavgifter som ekstraskatt for folk - stopp miljødeleggende produksjon, forurensere må betale.

- * For et økologisk landbruk
 - økonomiske tiltak som fremmer økologisk landbruk
 - senka effektivitetsnormer

- * Stans rovfisket i Barentshavet og Norskehavet

- * Halvering av CO₂- utslippene i Norge innen år 2000

- * Vern norsk urskog - minst 1200 km² må vernes.

- * Resirkulasjon av søppel i alle kommuner.
 - Renovasjonen må ikke privatiseres.
 - Avfallsmengden må halveres innen år 2010.

- * Forskning på og utvikling av miljø må bli et sentralt forskningsområde i Norge. Miljøaspektet må inn i all teknisk og naturvitenskapelig forskning.
- * Drastisk reduksjon i forsvarets miljøødeleggende øvelser og sløsing.
- * Konesjonslovene må ikke svekkes - de må styrkes og brukes.
- * Forbud mot norsk engasjement i miljøødeleggende industri og kraftutbygging i den 3. verden.
- * Svoelutslippene fra Nikkel og Zapol må stoppes - full støtte til kampen som "Stopp dødsskyene fra Sovjet" fører.
- * Nei til atomkraft
 - Forsøkene med atomkraft i Norge må stanses. Steng forsøksreaktorene på Kjeller og i Halden.
 - Grensene for såkalt akseptabel radioaktiv stråling må senkes.
 - Norsk overvåkingsutstyr for å kontrollere radioaktiv stråling må også plasseres på sovjetisk side.
 - Utbygging av overvåkings- og varslingsutstyr for radioaktivt nedfall.

Kapittel 5

Økonomisk politikk for folk - ikke for profit

RV vil at tilfredsstillelse av folks behov med økologisk forsvarlig bruk av naturressursene skal være grunnlaget for den økonomiske politikken. Økonomien må styres for å oppnå de måla vi har beskrevet i kapittel 1 og 2, som arbeid til alle, full kvinnefrigjøring, levende distrikter, nasjonal sjølråderett, sosial og økonomisk utjamning. Vi mener de samfunnsmessige ressursene må styres av folket gjennom direkte makt og demokratiske organer. Ingen bør kunne berike seg på andres arbeid eller kontrollere store deler av samfunnets ressurser. Det må være samfunnets oppgave å legge forholda til rette for at alle skal kunne delta aktivt i samfunnet ut i fra sine forutsetninger.

Dersom samfunnets ressurser ble brukt på denne måten og ikke ut i fra jakten på maksimal fortjeneste, ville store ressurser blitt frigjort til å løse fellesoppgaver. I dag sløses det med menneskelige ressurser gjennom arbeidsløshet, ved å uføretrygde folk i stedet for å tilpasse arbeidslivet til svekka arbeidsevne, gjennom spekulative og unyttige investeringer, oppsvulming av finansvirksomhet, reklame og byråkrati, og ved luksusforbruk til overklassen.

Hovedlinjene i den økonomiske politikken RV arbeider for er:

*** Arbeid til alle.**

Arbeidsløshet er en sløsing med menneskelige ressurser. Den hindrer at fornuftig arbeid blir gjort. Det er en kø av uløste oppgaver i samfunnet, eksempelvis energiøkonomisering i bygninger, utbygging av resirkuleringsanlegg, opprusting av ledningsnett og kraftverk. Alle må være garantert arbeid og utdanning.

*** Et allsidig næringsliv.**

Norge må være mer sjølberga og dermed mindre utsatt for svingninger i det internasjonale markedet enn i dag. Det må føres en nasjonal politikk for å sikre produksjon av de viktigste varene samfunnet trenger og som vi har forutsetninger for å produsere.

*** Levende distrikter.**

Folk må få bo der de vil og det må skapes arbeidsplasser i distriktene. Utsuginga av ressurser fra distriktene til sentra må opphøre. Primærnæringene må styrkes og industri og annen virksomhet bygges ut.

*** Rettferdig internasjonal handel.**

Norge må gi fra seg alle imperialistiske interesser og bryte med den imperialistiske økonomien som holder de fattige landa nede bl.a. gjennom import av billige råvarer og salg av dyre industriprodukter. Handel med landa i den 3. verden må bygges på gjensidig nytte. Det betyr bl.a.en drastisk heving av prisene på produktene fra disse landa. Norge må gi støtte til oppbygging av egen foredlingsindustri i de fattige landa på deres egne premisser.

*** Utbygging av den offentlige velferden.**

Det må være et samfunnsansvar å sikre alle et godt og likeverdig tilbud til barnehager, utdanning, helse- og velferdstilbud. Brukergruppene må sikres aktiv deltagelse i utforming og drift av tilbudene. Hovedprinsippet må være at slike tilbud skal være gratis. En slik godt utbygd offentlig velferd vil være viktig i arbeidet for full kvinnefrigjøring i tillegg til å bedre livet på de ulike områdene.

*** 6 timers arbeidsdag.**

Utviklinga av arbeidsproduktiviteten må føre til nedkorting av arbeidstida. Det har allerede i flere år vært grunnlag for å sette den ned til 6 timer pr dag. Det må være normalarbeidsdagen som gir full lønn. For kvinner er reduksjon av arbeidstida spesielt viktig for å oppnå økonomisk sjølstendighet og for å redusere byrdene ved dobbeltarbeid.

*** Heving av kvinnelønna og vanlige arbeiderlønninger.**

Lønningene i kvinneyrkene må heves opp på gjennomsnittet av mannsdominerte yrker. Vanlige lønninger må heves.

*** Pensjoner og trygder opp på gjennomsnittlig industriarbeiderlønn.**

Pensjonister, og trygdede må få en kraftig heving av sine utbetalinger slik at de kan få en levestandard på linje med folk som er i arbeid.

*** Lav rente og kontroll over kreditt- og valutapolitikken.**

Norge må føre en sjølstendig rente-, kreditt- og valutapolitikk, og ikke være knyttet til overnasjonale bestemmelser eller prisgitt svigningene i markedet. Reguleringsmulighetene til statlige myndigheter må gjeninnføres og brukes. Lån til bolig og utdanning bør ikke ha rente høyere enn så vidt over prisstigningen. Lån til luksusforbruk bør ha høy rente som nå.

Nå skjer en brutal omfordeling til fordel for borgerskapet.

Mens det tidligere var en viss utbygging av velferdsgodene og arbeidsfolk fikk bedre levekår, skjer nå det motsatte. Det er en storstilt offensiv fra borgerskapet der en enda større andel av verdiene som skapes av arbeidsfolk, ranes. Det skjer en omfordeling av verdiene fra arbeidsfolk til de rike. Offentlige velferdstilbud forringes, privatiseres eller legges ned. De økonomiske rammene staten gir fylker og kommuner, gjør det umulig for dem å løse sine oppgaver. Samtidig samler staten opp store rikdommer og storkonsernene går med kjempeoverskudd. Banker og forsikrings-selskap får folk gjennom skyhøye renter på boliglån. Fagbevegelsen fratras kampmuligheter gjennom innskrenkninger i streikeretten.

Økonomien fortsetter å være kjønnsdelt til tross for likestillingsplaner og vakre ord. Kvinnelønningene er lave, og kvinner utfører gratis omsorgsarbeid. Når levekåra forverres, rammes kvinnene først og hardest. Enslige mødre er den fattigste gruppa i Norge.

Tilpasning til EF er en viktig drivkraft for de angrepene borgerskapet nå kommer med på levekår og rettigheter.

Nå er det først og fremst en forsvarskamp mot borgerskapets offensiv for at forholda ikke skal bli verre som må føres. Samtidig må disse kampene peke framover mot forbedringer og et samfunn som bygger på andre verdier. Kamp mot den moderasjonspolitikken som både A- og B-regjeringer har stått for, må være ei hovedlinje i den økonomiske kampen.

De viktigste krava innenfor den økonomiske politikken RV arbeider for i dag er derfor (se også kapitlene for de enkelte sektorene):

*** Arbeidsløsheten må fjernes:**

- Økte overføringer til fylker og kommuner fra staten slik at driften av barnehager, skoler, helsevesen og eldreomsorg kan sikres og bygges ut for å dekke behovene. Det vil med ringvirkninger til industrien skape over 100 000 arbeidsplasser på kort tid.
- Staten må sette i gang modernisering og utbygging av jernbane nettet. Bygging av Nord-Norge-banen under forutsetning av at Sametinget støtter det, og samiske interesser ivaretas.
- Det må gis støtte til økologisk landbruk og sikring av arbeidsplassene i landbruket.
- Fiskekvotene må tildeles kystfiskerne, og det offentlige må engasjere seg i å bygge ut foredling av fiskeprodukter lokalt.
- Lovforbud mot nedlegging av arbeidsplasser der staten har aksjemajoriteten uten at alternative arbeidsplasser er oppretta.

- Mot privatisering av statlige bedrifter og eierandeler.
 - Garanti mot nedlegging av arbeidsplasser må inn i konsesjonsvilkåra ved utenlandsk oppkjøp av norsk virksomhet.
 - Forbud mot utflagging av norsk virksomhet.
 - NIS-registeret må opphøre. Norsk avtaleverk må gjelde for norske selskaper selv om det er ansatt arbeidskraft fra 3.verden.
 - Staten må konfiskere eiendom og andre verdier ved nedlegging av arbeidsplasser og virksomhet.
 - Pålegg som sikrer fysisk og psykisk utviklingshemma arbeid i privat og offentlig regi på sine egne vilkår.
 - Utøvere av alle samiske næringer og næringskombinasjoner må gjennom næringsavtaler med staten sikres en inntekt som gjennomsnittlig industriarbeiderlønn.
- * Opp med kvinnelønna og vanlige arbeiderlønninger
- Lovfesta minstelønn på 155 000 kroner
 - For høye generelle tillegg og frie, lokale forhandlinger ved tariffoppgjørene.
- * Heving av pensjoner og trygder.
- Umiddelbar heving med 30 prosent for minstepensjonister og trygdede.
 - Trygder og pensjoner opp på gjennomsnittlig industriarbeiderlønn i løpet av 3 år.
- * Mot internasjonalisering av norsk næringsliv.
- Forbud mot utflagging av norsk industri
 - Statoil må ikke engasjere seg utenfor norsk sokkel.
 - Nei til salg av norske selskaper til utenlandske interesser.
 - Norge må stå utenfor EF og ikke inngå noen EØS-avtale
- * Senk renta på bolig- og utdanningslån.
- Offentlig styring av renta må gjeninnføres.
 - Renta på bolig- og utdanningslån må senkes til maks 2 prosent over prisstigning.
 - Gjør Husbanken til en sosial boligbank. Avdragstida på boliglån må heves til 50 år. Lånet må dekke 80 prosent av boligkostnadene.
 - Øk stipendandelen til det halve av låneandelen ved utdanningslån.
- * Valutareguleringene må gjeninnføres for å stå imot press på renta, kapitalflukt og oppkjøp av norske arbeidsplasser.

- * Mindre skatt på vanlige inntekter - økt skattelekking av bedrifter og rikfolk.
 - Fradragsmulighetene for folk flest på boligrente o.l. må beholdes.
 - Ingen skatt på inntekt under 130 000 i skatteklasser 1 og 162 000 i skatteklasser 2 (dvs at klassefradragene må øke til grensa for betaling av statsskatt nå).
 - Økt bruttoskatt og progresjon på inntekter over 300 000.
 - Økt bedriftsbeskatning; skatteprosenten på 50,8% må opprettholdes samtidig som høla i skatteloven tettes. Fjern skattemessig betingede avskrivninger, innfør økt investeringsavgift på uønska former for investeringer.

- * Vekk med kommunale avgifter og senk egenbetalinger.
 - Alle kommunale avgifter fjernes og inntektene tas inn gjennom skattelekking.
 - Alle egenbetalinger for helsetjenester og hjemmehjelp fjernes.
 - Barnehager og fritidshjem må utbygges til å gjelde alle. Tilbudet skal være gratis. Inntil vi har et gratis tilbud, slåss RV for at egenbetalingen for barnehager og fritidshjem senkes til maks 1000 kroner mnd pr barn. Friplasser for alle med samla bruttoinntekt på under 300 000 kroner.

- * Planene om å rive opp allemannsretten til havet og innføre omsettelige fiskekvoter må stoppes. Eksklusiv nord-norsk råderett over fiskeressursene i nord. Stopp ombordproduksjonen, fabrikkskip og trålerflåten må bygges ned.

- * Økt vern for produksjon av norsk mat og annen produksjon. Sterkere styring av oppdrag i Nordsjøen til norske verft.

Kapittel 6

Forsvar norsk sjølråderett - nei til EF

RV er for nasjonal sjølråderett og likeverdig samarbeid mellom nasjoner. Vi er for at demokratisk valgte organ i Norge skal bestemme lover og regler som har vesentlig betydning for folk i Norge. Det er ingen garanti for at politikken som føres er til beste for folk, men det gir langt større muligheter til å få pressa gjennom bra tiltak enn om avgjørelsene blir tatt i EF-regi. I miljøspørsmål kan Norge gå i spissen utenfor EF, i stedet for å bli bundet opp av en mer miljøskadelig EF-politikk som medlem. Nasjonal kontroll av naturressursene og rammebetingelsene for næringslivet er en forutsetning for å beholde verdiene i landet, opprettholde industri jordbruket og levende distrikter.

EF er borgerskapets sammenslutning. Det er storkapitalens interesser som er lagt til grunn. De fire "friheter" - fri flyt av kapital, varer, tjenester og arbeidskraft, og overnasjonale bestemmelser tjener kapitalen og gjør det umulig å føre en nasjonal politikk på tvers av den. EFs målsetting om en politisk og økonomisk union vil ytterligere styrke de største statene og storkapitalens makt på bekostning av de små nasjoners og folkenes interesser. En styrking av EF er en styrking av kapitalen på bekostning av arbeidsfolk i Europa, det er en styrking av den europeiske kapitalen i kamp mot den amerikanske og japanske kapitalen, og en styrking av den internasjonale kapitalen i kampen mot den tredje verden.

Et EF-medlemskap vil bety at Norge allierer seg med de rike i Europa mot verdens fattige folk og nasjoner. RV er for å styrke internasjonalt samarbeid på likeverdig og frivillig basis. Vi er for å styrke handel med landa i den 3. verden og Øst-Europa.

Forsøk på å føre Norge inn i EF gjennom bakdøra.

Det drives nå et intenst arbeid fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet og storkapitalen for å tilpasse Norge mest mulig til EF. Erfaringene fra folkeavstemninga i 1972 og den sterke folkelige motstanden nå, gjør at de Borgerlige partiene ønsker gradvis å tilpasse lover, regler og politikk til EF slik at bare medlemskapet står igjen. En omfattende norsk EØS-avtale er et ledd i dette. Hele EØS-prosessen bygger på en akseptering av de fire "frihetene" og betyr en kraftig svekking av norsk sjølråderett i tillegg til direkte negative

tilpasninger til EF på mange områder. Kampen mot norsk EF-medlemskap må derfor rette seg mot denne tilpasningspolitikken og mot en EØS-avtale.

RV arbeider for:

- * Nei til EF - nei til salg av Norge.
- * Mot svekking av norske konsesjonsbestemmelser - de må styrkes og brukes.
- * Ingen norsk EØS-avtale - Norge må bryte forhandlingene.
- * Den norske valutaen må frikobles fra internasjonalt valutasamarbeid.
- * Bare en folkeavstemning kan endre Norges forhold til EF.
- * Folkeavstemning om EØS-avtale
- * Motstandskampen mot EF må styrkes - styrk "Nei til EF".
- * For økt norsk samarbeid og handel med landa i den 3. verden og Øst-Europa.

Kapittel 7

Økte rettigheter for arbeidsfolk

RV arbeider for et samfunn der arbeiderklassen og flertallet i folket tar makta fra borgerskapet og skaper et samfunn bygd på menneskenes behov og hensynet til naturen der utbyttinga er oppheva. Under kapitalismen vil arbeiderklassens kamp begrense seg til å dreie seg om størrelsen på utbyttinga, begrensing av kapitalens makt, og om levkår innenfor de rammene kapitalismen gir.

Kampen om kunnskap, kampen for å bryte ned skillet mellom åndsarbeid og kropsarbeid er avgjørende for at arbeiderklassen skal skape sin egen framtid.

RV støtter arbeidet for en sterk og kampvillig, partipolitisk uavhengig fagbevegelse. Arbeiderklassen trenger fagforeninger som sin klasseorganisasjon mot arbeidskjøperne og for å fremme sine interesser i samfunnet.

RV jobber for å begrense borgerskapets makt over arbeidsfolk mest mulig, og for at arbeidsfolk skal ha mest mulig makt over sin egen livssituasjon. Vi støtter derfor lover og regler som sikrer best mulig lønns- og arbeidsvilkår for arbeidsfolk.

Kvinnene utgjør halvparten av arbeiderklassen, men har dårligere lønns- og arbeidsforhold enn den mannlige delen av arbeiderklassen. Det er nødvendig med særegent arbeid for at kvinnene skal få gjennom sine krav, og for at menn skal støtte kvinnenes kamp for full kvinnefrigjøring.

Klassesamarbeid og angrep på tilkjempa rettigheter.

Borgerskapet er på offensiven med harde angrep på tilkjempa lønns- og arbeidsbetingelser. Reallønna for vanlige arbeidere er senka siden slutten av 70-tallet, oppsigelsesvernet uthules, normalarbeidsdagen oppløses, overtidsbestemmelsene i Arbeidsmiljøloven planlegges fjernet, og fagbevegelsen fratas kampmidler.

Ledelsen av LO er en del av borgerskapet gjennom sin kontroll over store selskaper, og den er politisk sammenvevd med ledelsen i Arbeiderpartiet. Den fører en klassesamarbeidspolitik som ikke er i arbeiderklassens interesser. Også ledelsen i flere av de fagforbunda som ikke er med i LO, står for den samme politikken. Opposisjonen mot denne politikken har styrka seg de siste åra, og en rekke fagforeninger, og enkelte forbund står for ei kamplinje for å forsvare arbeidsfolks interesser.

RVs viktigste krav i dag er:

- * Arbeid til alle.
- * Lovfesta 6 timers normalarbeidsdag med full lønnskompensasjon.
- * Tariff- og lovfesta individuell minstelønn på 90 prosent av gjennomsnittlig industriarbeiderlønn - 155 000 kroner
- * Ingen begrensninger i den lokale forhandlingsretten.
- * Fjerning av koblingsbestemmelsene i arbeidstvistloven.
- * Forsvar normalarbeidsdagen. Nei til økt bruk av ubekvem arbeidstid og overtid. Nei til søndagsåpne butikker.
- * Gjeninnføring av 6 egenmeldinger ved sykdom. Ingen begrensning i rett til fravær ved barns sykdom.
- * Nei til gjeninnføring av karensdager og redusert sjukepenge-utbetaling.
- * Enslige forsørgere med barn under 10 år må få rett til redusert arbeidstid med kompensasjon betalt av trygdevesenet.
- * Spisepausen som en lovfesta del av arbeidstida.
- * Verneombud og fagforeninger må få rett til å stoppe miljøskadelig produksjon.
- * Fagforeninger må få vetorett mot oppsigelser.
- * Et års svangerskapspermisjon med full lønn og feriepenger.
- * Mot uthuling av arbeidsmiljøloven.

Kapittel 8

Ny miljøvennlig industri - nei til rasering

RV arbeider for at Norge skal ha en variert miljøvennlig industri spredd over hele landet. Norge bør ha en stor grad av sjølberging med produkter landet har naturgitte forutsetninger for. Eksport og import må baseres på likeverdig bytte. Eksportindustrien må ikke få en så dominerende plass i økonomien at Norge prisgis svingningene på verdensmarkedet.

Moderne teknologi må brukes for å redusere ensformig og tungt arbeid, og for å desentralisere produksjonen.

Det må satses på energiøkonomisering og effektiv ressursutnyttelse i industrien. Alle ledd i produksjon, forbruk og destruksjon må være fri for skadelig forurensning. Resirkulering av råvarene må innføres for alle produkter der det er teknisk mulig.

Utvinninga av petroleumsprodukter må reduseres drastisk i forhold til dagens nivå for å sikre ressursene for framtidige generasjoner og for å begrense forurensning og økt drivhuseffekt.

Samfunnsmessige hensyn og ikke snevre bedriftsøkonomiske hensyn må ligge til grunn for bevaring, investering i og utbygging av industrien.

Nå raseres industri for hjemmemarkedet.

Storkapitalen og myndighetene satser nå hovedsakelig på petroleumsproduksjon og annen eksportindustri. Det er her profitten er høyest og ekspansjonsmulighetene størst. Hele bransjer av industri for hjemmemarkedet er rasert, og viktig industri er flagga ut. Sjøl lønnsom virksomhet legges ned fordi profitten er større i andre bransjer. Norge gjøres i økende grad avhengig av det internasjonale markedet.

Sjøl om positive miljøtiltak gjennomføres i deler av industrien, skjer det ingen satsing hverken fra industrien eller myndighetene. Forurensning, energisløsing og sløsing med råvarer får fortsette.

Fagbevegelsen har alltid sloss mot kapitalens nedlegging av arbeidsplasser ut i fra snevre profittensyn. Men disse kampene har ikke klart å hindre storstilet nedlegging av arbeidsplasser og utvikling av massearbeidsløshet de siste åra. Fagbevegelsen har også gått i spissen for kampen mot helsefarlig arbeid helt fra den ble danna. I kampen mot forurensning av miljøet, har enkelte fagforeninger vært avgjørende for at miljøødeleggelser er redusert. Miljøbevistheten er økende i hele fagbevegelsen.

De viktigste sakene RV arbeider for:

- * Ingen industri må nedlegges uten at alternative arbeidsplasser er oppretta.
- * Forbud mot utflagging av norsk industri, og forbud mot kapital-eksport.
- * Konesjonslovene må ikke svekkes - de må styrkes og brukes. Det må innføres krav om garanti for arbeidsplassene ved utenlandsk oppkjøp.
- * Det må foretas en nasjonal industrisatsing gjennom
 - modernisering og utbygging av jernbane og annen kollektivtrafikk.
 - storstilet energiøkonomisering - 30 prosent reduksjon innen år 2000.
 - utbygging av datanett over hele landet.
 - offentlig industrireiseing på steder med stor arbeidsløshet.
 - utbygging av fiskeforedling lokalt i Nord-Norge.
- * Innføring av returordninger av alle produkter der det er mulig.
- * Reduksjonen av olje- og gassproduksjonen med 50 prosent innen år 2000.
- * Forbud mot installering av oljefyring alle steder der el-kraft er tilgjengelig. Avvikling av all oljefyring til fordel for el-kraft i løpet av 15 år.
- * Verneombud og fagforeninger må få rett til å stoppe miljøskadelig produksjon.
- * Statlig konfiskering av all eiendom og verdier ved nedlegging av industri.
- * Statens Forurensningstilsyns (SFT) plan for opprensning av miljøet må settes i verk umiddelbart.

Kapittel 9

Stopp avfolkinga - for et livskraftig distrikts-Norge

RV arbeider for et sosialistisk samfunn bygd på forsvarlig forvaltning og bruk av alle ressurser - både naturressurser, menneskelige og økonomiske ressurser. Et slikt samfunn forutsetter bosetting over hele 1 og livskraftige lokalsamfunn. Denne målsettinga vil være en hjørnestein i all samfunnsplanlegging. Det betyr igjen at kvinneperspektivet, med hovedvekt på omsorg og ansvar både for mennesker og natur, må gjennomsyre både samfunnsplanlegging og politisk styring. Bare et samfunn med livskraftige distrikter kan sikre en forsvarlig ressursforvaltning, og utvikle et demokrati der folk har makt over sitt eget liv og sin egen hverdag.

Den nye teknologien som utvikles nå, gjør at sosialismen i stadig mindre grad trenger å være avhengig av at produksjonen og kunskapene samles i de store byene. Det vil bli mulig å bygge industri i mindre enheter og å bruke datautstyr og teleteknikk for å samarbeide om produktutvikling og markedsføring, uansett hvor i landet industrien lokaliseres. Alle delene av landet kan derfor få de samme økonomiske og kulturelle vilkårene for utvikling. Slik kan et sosialistisk samfunn bygge ned forskjellene mellom by og land. Forholdene vil da ligge til rette for å "avkolonialisere" og bygge ut Nord-Norge, og å løse nord-sør-konflikten i vårt eget land.

Avfolking og ødelegging av naturressursene.

I dag vokser forskjellene mellom by og land. Storbyene vokser på bekostning av distriktene. Tettstedene styrkes og utkanten avfolkes. Vi er nå inne i en ny avfolkings- og sentraliseringsbølge som har langt større og alvorligere konsekvenser enn i 1950- og 60-åra. På den ene sida tappes et stadig mer vanstyrt og utarma distrikts-Norge for store verdier når det gjelder arbeidskraft og menneskelige ressurser. På den andre sida øker denne utviklinga presset på byene, særlig i storbyene, noe som bl.a fører til økt energibruk og økt forurensning - stikk i strid med alle offisielle målsettinger. Samtidig øker det politiske vanstyret i storbyene, korrupsjonen brer seg og det sosiale sikkerhetsnettet raseres. Resultatet er voksende sosial nød, misstilpasning, aggresjon og vold.

Den politiske utviklinga i 80-åra med EF-tilpasning og fri markeds-kapitalisme som ny religion, har ført til et voldsomt angrep på distrikts-Norge, og Nord-Norge spesielt. En hellig allianse av topp-

politikere, byråkrater, økonomer og toppene i LO og NHO kjører en ideologisk kampanje der de framstiller de ansatte i industri, jordbruk, fiske og offentlig sektor som subsidierte snyltere. Denne kampanjen brukes til å kutte overføringene til jordbruket, bygge ned kystflåten, legge ned og privatisere industri, og bygge ned den offentlige velferden - kort sagt rasere livsgrunnlaget for store deler av befolkninga i distrikts-Norge.

Situasjonen for kystbefolkninga i Nord-Norge er dramatisk. Tusener av familier er trua av økonomisk ruin, og kommunene opplever kraftig inntektssvikt. Den norske og internasjonale trålerflåtens langvarige rovdrift på fiskeressursene har skapt en økologisk krise som truer framtida til hele Nord-Norge. Fiskerimyndighetene og storkapitalen bruker den akutte krisen nå til å rasere kystflåten og avfolke mange kystsamfunn. Særlig ille ute er Nord-Troms og Finnmark. Denne utviklinga framskyndes gjennom norsk EF-tilpasning, og tilpasning til GATTs regler for fri omsetning av jordbruksprodukter. Et livskraftig distrikts-Norge forutsetter at Norge holder seg utenfor EF.

For å snu utviklinga og legge forholdene til rette for at distriktene skal være livsnerv i Norge også i framtida, vil RV arbeide for:

Nei til statlig distriktsrasering

- De økonomiske overføringene fra staten må økes
- Vannkraftkommunene må beholde skatteinntektene
- Statlig gjeldssanering. Vekk med rammefinansieringssystemet
Gjeninnfør øremerka bevilgninger
- Ingen nedlegging av statlige arbeidsplasser uten at det etableres alternativer

Næringsgrunnlag - jobbskaping

- Lokale ressurser skal danne grunnlag for arbeid og produksjon for folk i den delen av landet der ressursene fins.
- Fiskeriforskning og forvaltning av fiskeriressursene legges til Nord-Norge
- Alle planer for distrikts - Norge må inneholde kvinneretta tiltak
- Statlig ansvar for industriutbygging i distriktene

Kommunikasjoner og transport

- Bygging av Nord-Norge - banen dersom Sametinget er for det og samiske interesser ivaretas
- Enhetspris på gods og befordring. Gjeninnfør transportstøtte - ordninger

Bygg ut og styrk offentlig velferd

- Kraftig utbygging av barnehager i distriktene
- Alle lokalsjukehus og sjukestuer må opprettholdes
- Styrk og bygg ut jordmortjenesten.

Kapittel 10

Et økologisk og sterkt norsk landbruk

RV er for å styrke norsk landbruk for å sikre den nasjonale sjølrådere retten, bosettinga i distriktene og som et ledd i å brødfø hele jordas befolkning. Vi er for allsidig landbruksproduksjon i alle deler av landet, og et landbruk som bygger mest mulig på de lokale ressursene. Sjølforsyninga av mat må øke til minst 80 prosent. Dersom det ikke kommer i konflikt med naturen og miljøvern, må det dyrka arealet økes med minst en tredel, og antall bruk økes. Norges naturgitte forutsetninger for kjøttproduksjon gjennom utmarksbeite må utnyttes. Landbruket må legge om til økologisk forsvarlig produksjon med mindre bruk av kunstgjødsel, kraftfor og antibiotika. Vekstfremmende hormonpreparater må utelukkes. Bøndernes inntekter må opp på gjennomsnittlig industriarbeiderlønn, og kvinnenes arbeid i landbruket lønnes på linje med mennenes. Vi er for nasjonale overføringsordninger og skjerming for internasjonal konkurranse for å oppfylle disse målsettingene. En forutsetning for å nå dem er at Norge ikke blir medlem av EF.

Mot rasering og kapitalistisk stordrift

Nå nedlegges et stort antall bruk hvert år med avfolkning av distriktene som en av konsekvensene. Kjemiske midler tas i økende grad i bruk for å øke produksjonen med forgiftning av mennesker og natur, ukjente langsiktige konsekvenser og økt energiforbruk som resultat. Støtte- og verneordninger svekkes, og frikonkurranse-kapitalisme innføres. Staten reduserer overføringene til landbruket, holder inntektene til gårdbrukere nede langt under industriarbeiderlønn, tvinger kvinnene til gratisarbeid, og stimulerer til et miljø- og ressursødeleggende landbruk gjennom skjerpning av effektivitetsnormene. Samtidig reduseres vernet av norske landbruksprodukter, og landet legges åpent for internasjonal landbrukskapital. På denne måten knyttes også Norge tettere til de rike landa i en front for å sikre sitt overherredømme og mot ei rettferdig økonomisk verdensordning. Resultatet blir økt forurensning, dårligere og på lengre sikt dyrere matprodukter.

RV arbeider for:

- * Effektivitetsnormene i landbruket må endres slik at omlegging til et mer miljøvennlig og ressursvennlig landbruk blir mulig. Utgangspunktet for tilskudd må bli bøndenes reelle, målte arbeidsinnsats. Kvinnenes arbeid må lønnes på lik linje med mennenes.
- * Jordbruksoverføringene over jordbruksavtalen må være betaling for bondens innsats. Mye av overføringene går til profitt til landbruksmonopoler, maskinbedrifter og gjødselmonopolet Norsk Hydro.
- * Et økologisk riktig landbruk må oppmuntres gjennom støtteordninger.
- * Beskyttelse av norske landbruksprodukter må opprettholdes og styrkes - nei til økt import.
- * Bøndenes inntekter opp på gjennomsnittlig industriarbeiderlønn. Lik rett til arbeidstidsreduksjoner i landbruket som i arbeidslivet forøvrig. Kvinner i jordbruket må få samme pensjonsretter som menn.
- * Fjern momsen på norske landbruksprodukter.
- * Staten må garantere grunnpriser for alle landbruksvarer slik den gjør på korn og ull.
- * Landbruksbanken må sikre investeringer i driftsapparatet til 4000 bruk i året, og legge en plan for at alle bruk skal få tilbud om støtte til modernisering/ utbygging i løpet av en 25-års periode.
- * Meieri- og slakterisamvirke må ikke sentraliseres.
- * Omlegging av kjøttproduksjonen slik at den i større grad bygger på lokale naturressurser og mindre på kraftfor, - til mer vekt på sau og mindre på gris.

Kapittel 11

Oppbygging av fiskeressursene og kystfisket

RV sin fiskeripolitiske målsetting er å trygge og bygge opp fiskeressursene, opprettholde kystflåten som ryggraden i norsk fiskerier næring, bedre fiskerne sine sosiale retter og fiskeriarbeiderne sine arbeids- og lønnsforhold. Den viktigste oppgaven i fiskeripolitikken framover er å bygge opp de fiskebestandene som er nedfiska og sikre et økologisk forsvarlig nivå på fangstnivå nå og i framtida. Makt over ressursene til kystfiskerne og befolkningen som er avhengig av fisket, er en forutsetning for en økologisk forsvarlig forvaltning.

RV er for å satse på kystfisket og desentralisert videreforedling i land i den landsdelen det fiskes utenfor. Desentralisert videreforedling er spesielt viktig for å opprettholde og skape nye arbeidsplasser for kvinner, og dermed et grunnlag for at lokalsamfunnene kan overleve. Fiskerier næringa er sammen med landbruket avgjørende for arbeidsplasser og bosetting i distriktene.

Storstilt miljømord

Kortsiktig profittjakt har ført til rovdrift på fiskeressursene med nedfisking av flere fiskeslag. I mange fjorder er stamfiske blitt utfiska av bunnskrapende redskap og livsvilkåra for fisken ødelagt. Uopp-rettelige skader i de økologiske systemet er resultatet. Myndighetene - med regjeringer av skiftende politisk farge - er ansvarlige på dette miljødrapet gjennom bl.a. å tillateorstilt trålfiske, for store fangstkvoter og manglende kontroll. På denne måten er også grunnlaget for kystfisket og bosettinga på store deler av kysten bevisst revet vekk.

Den økende kapitaliseringa av fisket er et blindspor og et av de største hinderne for å legge opp til en økologisk forsvarlig fiskeripolitikk. Utbygginga av en fabrikktrålerflåte er det verste utslaget av denne utviklinga.

Vanlige folk sine interesser står i sterk motstrid til kapitalens ønske om stor kortsiktig profitt. Det trengs omfattende kontrolltiltak og sterk regulering av havfiskeflåten.

RV arbeider for:

- * Planene om å rive opp allemannsretten til havet og innføre omsettelige fiskekvoter må avvises. Konesjons- og kvoteordninger må fordeles distriktvis, og konsesjoner må ikke følge båter ved salg ut av distriktet.
- * Fabriktrålerflåten må bygges ned og fjernes - all videreforedling på land.
- * Nord-Norge må ha råderett over ressursene i nord.
- * Streng regulering av trålfisket, alle trålere utenfor 12 nautiske mil, reduser antallet. Fritt fiske med passive redskaper for kystfiskerne.
- * Inntil trålerflåten er bygd ned, krever RV økt maskevidde for alt trål- og snurrevadfiske i norsk økonomisk sone. Norge må kreve at Sovjet innfører de samme reguleringene i sin del av Barentshavet.
- * Økt minstemål på torsk, hyse og sei.
- * Flytting av statens fiskerbank og Fiskeridirektoratet til Nord-Norge.
- * Statlig sikring av desentralisert foredlingsproduksjon. Det må settes i verk tiltak som sikrer ilandføring av fiskeråstoff til produksjon.
- * Konesjonskrav til all fiskeoppdrett. Konesjonssøkere må ha lokal tilknytning - nei til fremmed storkapital i oppdrettsnæringa. Næringssvake områder og kvinner må prioriteres ved konsesjonstildeling.
- * Rasinga av fisket i fjorden må stanses. Kystfisket og mottaksanlegg i samiske områder må støttes.
- * Økt forskning på økologiske og helsemessige konsekvenser av oppdrett.
- * Statlig gjeldssanering og utsettelse av lån for båter som trues pga fiskerikrisa.
- * Statlig garanti for opprettholdelse av bosetting og arbeidsplasser i alle lokalsamfunn langs kysten.

Kapittel 12

For full kvinnefrigjøring.

Målet til RV er full kvinnefrigjøring. Hver enkelt skal kunne utvikle seg på egne premisser. Økonomisk sjølstendighet for kvinner er en forutsetning for kvinnefrigjøringa. Kvinnelønna må opp på nivå med lønningene i mannsdominerte yrker, og boutgiftene må reduseres kraftig. Da vil også de økonomiske argumentene for ulik arbeidsdeling i hjemmet falle bort. Pensjoner og trygdeutbetalinger må heves til gjennomsnittlig industriarbeiderlønn, og kvinnediskriminerende regler for opptjening endres.

RV krever et offentlig ansvar for et godt utbygd velferdstilbud. Et samfunn som løser kvinnene fra gratisarbeidet i familien og derved gir selvstendighet til de som er avhengige av andres hjelp, gir rom for virkelig omsorg. Av nødvendige samfunnsmessige løsninger kan nevnes barnehager, skolefritidsordninger, eldreinstitusjoner og billige spisesteder. RV krever 6 timers normal arbeidsdag. Den skal innføres med full lønskompensasjon. Det vil styrke kvinnes stilling på arbeidsmarkedet og gjøre delingen av husarbeidet lettere.

Pornografi, prostitusjon og annen kvinnediskriminering må bekjempes. Pornografien framstiller kvinner som en salgsvare der bare kroppen teller, og den framstiller et ødeleggende og forkvakla forhold mellom menn og kvinner. Pornografi fremmer vold mot kvinner. Det må bygges ut kritesenter-tilbud over hele landet.

Kvinner må ha mulighet til å velge det antall barn de ønsker og samtidig være yrkesaktive. Det må derfor være god prevensjons-veiledning og gratis prevensjon for alle. Et års svangerskapspermisjon med full lønn, fullt utbygde offentlige barnehager og fritidshjem. RV går inn for sjølbestemt abort.

Kvinner er undertrykt av et helhetlig samfunnsmessig kjønnssystem, der vanlige menns undertrykking inngår som en nødvendig og uatskillelig del av systemet. Menn må slåss aktivt både for å forandre hele dette systemet og mot sin egen kvinneundertrykking. Menn er også tjent med at all form for kvinneundertrykking opphører.

I dagens Norge er juridisk diskriminering av kvinner oppheva og likestilling er offisiell målsetting. Men diskriminering og undertrykking av kvinner er sterk, og på flere områder øker kvinneundertrykkinga. Lønna i kvinne-dominerte yrker ligger langt under lønna i mannsdominerte yrker. De lave pensjonene og sosialutbetalingene rammer særlig eldre kvinner og eneforsørgere. Det skjer nå en feminisering av fattigdommen. Kvinnene utfører mesteparten av omsorgsarbeidet. Med dårligere offentlige tilbud i mange kommuner øker både gratisarbeidet hjemme og arbeidspresset i omsorgs-

yrkene.

Pornografi, kvinnemishandling og seksualisert vold øker i omfang. Utvidede åpningstider, mer bruk av deltidsarbeid og løse arbeidsforhold, oppheving av normalarbeidsdagen og alminnelig svekking av faglige rettigheter rammer kvinner spesielt.

Høye boutgifter, gjeldskrise, arbeidsløshet og mangel på boliger tvinger kvinner til å bli værende i ekteskap de vil ut av. Sammen med reduserte muligheter for å få støtte i krisesituasjoner rammer dette også kvinner som forsøker å bryte ut av forhold der de blir mishandla og voldtatt. Skjerpinga av den norske fremmedpolitikken rammer særlig innvandrerkvinner.

RV arbeider for:

- * Heving av kvinnelønna. Garantert minstelønn på 155.000 kr.
- * Utbygging av barnehager og skolefritidsordninger.
- * 6 timers normalarbeidsdag.
RV vil i de kommuner og fylker der partiet er representert gå inn for at 6 timers arbeidsdag blir innført som prøveprosjekt.
- * Offentlig ansvar for alle som trenger særskilt omsorg og støtte.
- * Ett års svangerskapspermisjon med full lønn og opptjening av feriepengar og pensjonspoeng.
- * Krisesenter i alle kommuner. Staten må betale driftsutgifter.
- * Økt økonomisk støtte til aleneforeldre.
- * Heving av minstepensjoner og trygder til gjennomsnittlig industriarbeiderlønn.
- * Juridisk sjølstendighet for invandrerkvinner. Ingen må kastes ut av landet på grunn av skilsmisse.
- * Kvinner må få gratis advokathjelp ved alle overgrep.
- * Bevare kvinners rett til selvbestemt abort.
- * Fjern dagligvarepornografien.
- * Stopp sexreisene til land i 3. verden.

Kapittel 13

Mot all rasisme - for et flerkulturelt samfunn

RVs langsiktige mål er et flerkulturelt samfunn uten rasisme og nasjonal undertrykking, med åpne grenser og demokratiske rettigheter for alle folkegrupper. Det er bare mulig å få til når nasjonal undertrykking og utbytting er opphevet på global basis. Det vil være et samfunn hvor forskjellene ses på som en kulturell rikdom, der forskjeller kan gi grunnlag for brytninger og uenigheter, men ikke for rasisme og annen undertrykking. Det er et samfunn med et utall av språk i tillegg til det norske hovedspråket, ulike religioner og levemåter som virker sammen til en levende enhet.

RV støtter samenes kamp for å forsvare og å vinne tilbake tapte rettigheter. Samene har rett til å danne egen stat dersom de måtte ønske det. Samene må innenfor rammene av den norske staten få størst mulig grad av indre sjølstyre, og forholda må legges til rette for utvikling av samisk næringsliv, kultur og språk. Sametinget må få bestemmende myndighet over samiske anliggender og vetorett mot naturinngrep som berører samiske interesser.

Statlig rasisme, økt voldsrasisme og legalisering av hverdagsrasisme

Rasistisk undertrykking har på samme måte som kvinneundertrykking bestått så lenge vi kjenner historia. Rasisme er et undertrykkelsesredskap for å opprettholde, stabilisere og styrke eksisterende maktforhold og samfunnsorden. I dag er rasismen et middel til å opprettholde kapitalismen og imperialismen som et økonomisk verdenssystem. Det er et system som er bygd på undertrykking og utbytting av folk i den tredje verden.

Rasismen er blitt offisiell politikk både nasjonalt og internasjonalt gjennom lover, regler, sosiale og politiske strukturer, og gjennom internasjonale monopolvers og institusjoners forhold til den 3. verden.

Norge er i dag i praksis stengt for folk fra den 3. verden og fra Sør- og Øst-Europa både for flyktninger og normal arbeidsinnvandring. Sjøl turister blir nekta adgang til landet. Brutaliteten og rasismen i flyktningepolitikken har bare sin sammenlikning i utestengningen av jøder fra Norge og andre land i Europa før 2. verdenskrig. Denne rasismen er bygget inn i lovverket gjennom Utlendingsloven og forskriftene til den, og gjennom Norsk Internasjonalt Skipsregister (NIS). Det er bygget opp et byråkrati som skal håndheve utlendings-

loven. På denne måten er rasismen blitt institusjonalisert. Gjennom manglende morsmåls- og norskopplæring for utlendinger bidrar staten også til at innvandrere og flyktninger blir annenrangs borgere.

Tilpassinga til EF forsterker den statlige rasismen. Grensene rundt EF lukkes og flyktningepolitikken harmoniseres. Mens det er fri arbeidsvandring innen EF, har ikke folk fra den 3.verden som allerede er bosatt i et EF-land, de samme rettigheter. De blir annenrangs borgere.

Folk fra den 3. verden blir diskriminert på bolig- og arbeidsmarkedet. De får de dårligst betalte jobbene og dårligste boligene.

Nye rasistiske og fascistiske grupper og partier har vokst opp i løpet av de siste årene i Europa, også i Norge. Rasistisk vold og trakassering har hatt en eksplosiv økning, og rasistisk propaganda har etterhvert blitt mer åpen og godtagbar. Politiet henlegger de fleste anmeldelsene og bagatelliserer rasistiske handlinger som "guttestreker".

Den statlige rasismen er med på å legalisere all annen form for rasisme. Myndighetene bruker den motstand og vold mot innvandrere og flyktninger som de selv har skapt som begrunnelse for ytterligere innstramninger i den statlige flyktninge- og innvandringspolitikken.

RV arbeider for:

* Norge må åpne grensene for vanlig innvandring. Innvandringsstoppen må oppheves. Samme regler som i dag gjelder for innbyggere fra Norden, må gjelde for alle.

* Alle må ha rett til å komme til Norge for å legge fram søknad om asyl eller opphold på humanitært grunnlag. Nei til visum som innvandringspolitisk virkemiddel og kontrolltiltak for å stoppe utlendinger før de når Norges grenser.

* Alle som kommer til Norge, må ha krav på rettssikkerhet. Nei til bruk av tvangsmidler som ransaking, beslag, pågrepelse, varetekt og deportasjoner uten rettssak. Asylfengslene må bort.

* Alle som bor i landet, må ha rett til å bli gjenforent med hele familien sin - nei til regler som skiller mellom flyktninger og innvandrere.

* Stemmerett for innvandrere også ved Stortingsvalg, etter samme regler som ved kommune- og fylkestingsvalg.

- * Økt morsmålsopplæring og norskundervisning for innvandrere og flyktninger. Undervisning på morsmålet må være en rettighet for alle.
- * Religionsfrihet må bety lik rett og mulighet til religionsutøvelse-opphev statskirkeordninga og kristen formålsparagraf i barnehager og skoler.
- * Rasistiske og fascistiske organisasjoner må kriminaliseres og forbys.
- * Rasismeparagrafen (paragraf 135 A) må håndheves. Loven må forbedres for å ramme rasistiske handlinger og propaganda.
- * Sametinget må få bestemmende myndighet i samiske anliggender, og vetorett mot naturinngrep i samiske områder.
- * Samiske rettigheter må grunnlovsfestes.
- * Samisk språk må likestilles med og få samme status som norsk. Samisk må sidestilles som administrasjonsspråk i alle sammenhenger i områder der den samiske befolkninga krever det.
- * Fri grensepassering i de samiske områdene for den samiske befolkninga.

Kapittel 14.

Helse og sosialproblemene må løses.

RV arbeider for et samfunn som ikke skaper fysiske og psykiske lidelser. Gjennom miljøvennlig produksjon, arbeid til alle, fjerning av tungt, ensformig og helsefarlig arbeid, vil sjukdommer og behovet for helsetjenester reduseres drastisk. Ved at folk får makt over livssituasjonen sin gjennom økonomisk handlefrihet og mulighet for fysisk og kulturell utfoldelse, blir behovet for helse og sosialtjenester mindre. Målet er et godt utbygd helsetilbud med et fullverdig tilbud til sjuke. Forebygging av sjukdommer er det grunnleggende.

I de senere år har utviklinga på en rekke områder gjort enda flere av oss til brukere av helse og sosialtjenestene. Regjeringens rente og boligpolitikk samt arbeidsløsheten har økt folks problemer samtidig med at offentlig nedskjæringspolitikk hindrer reelle løsninger.

RV er for et desentralisert offentlig helsevesen som gis mulighet til å prioritere forebyggende arbeid. Det må være en godt utbygd primærhelsetjeneste i alle kommuner og bydeler. Lokalsjuehus og fødestuer må bevares og bygges ut. Region- og riksdekkende institusjoner må bare iværetta funksjoner som ikke kan dekkes lokalt.

RV er for et helse og sosialvesen som sikrer den enkelte klients integritet og sikrer brukerne den hjelpen de har krav på. Alle støtte-tiltak må ha klienten som utgangspunkt. Alle skal kunne delta i samfunnslivet etter evner og behov. Omsorgsarbeid skal ikke utføres privat og gratis av kvinner.

RV anerkjenner betydningen av interesseorganisasjonene, og understreker betydningen av deres arbeid for å heve nivået på offentlige hjelpetiltak. RV understreker at det endelige ansvaret ligger hos det offentlige. RV vil delta aktivt i disse organisasjonene og fremme deres krav i kommune- og fylkesting.

Nei til privatisering og dårligere offentlig helsevesen og sosialtjenester.

Helsevesenet er ikke bygd tilstrekkelig ut for å dekke de behovene samfunnet skaper. Nå skjer tvert i mot en reduksjon av helsetjenestene, egenbetaling øker og det åpnes for et privat og profittbasert helsetilbud som fører til forskjellsbehandling av pasientene. Venteliste på sjukehus og sjukehjem er uakseptabelt.

Mange psykisk utviklingshemma lever under uverdige forhold. Eldre og funksjonshemma skyves ut av arbeidslivet. Det skjer en desentral-

isering av ansvar og tjenester uten overføring av tilstrekkelig med penger for å løse oppgavene. Kvinner utgjør det store flertallet av ansatte i helse- og sosialsektoren, kvinnelønna er lav, og arbeidsforholdene harde.

Mesteparten av omsorgs- og pleiearbeidet gjøres gratis av kvinner. Utbygging av gode og gratis eller billige tilbud er en forutsetning for likeverdige forhold for dem det gjelder, og for full kvinnefrigjøring. Det er stor mangel på barnehager, fritidshjem, sjukehjem, eldreboliger og eldresentre. Det skjer en storstilet privatisering, utbygginga av offentlige tjenester reduseres, og i mange kommuner nedlegges allerede etablerte tilbud. Samtidig blir mange av tilbudene dårligere ved færre ansatt og økt egenbetaling.

RV arbeider for :

* Lovfestet rett til akutt- og langvarig hjelp for alle som har behov. Ingen må stå lengre enn 2 måneder på venteliste.

* Alle egenandeler må fjernes.

* Økte økonomiske overføringer til fylker og kommuner for å bygge ut helsevesenet etter behov.

* Staten pålegges å dekke merutgifter ved kjøp av behandlingplasser utenfor fylkesgrensene (gjestepasienter), dersom dette kan avhjelpe ventelistene.

* Det må bygges ut et variert behandlingstilbud til alle rusmisbrukere.

* I alle kommuner bygges det ut støttesentre for kvinner som har vært utsatt for seksuell mishandling. Driften av disse sentrene må være statens ansvar.

* Sosialkontorene må styrkes med økonomiske ressurser slik at de lov-pålagte oppgavene kan prioriteres.

* Barnevernet må styrkes på alle plan i kommuner, fylkeskommuner og på statlig nivå hos fylkesmennene.

* Kommunene må få øremerkede midler fra staten som er tilstrekkelige til å gjennomføre ansvarsreformen for psykisk utviklingshemma etter intensjonene.

- * Ingen psykisk utviklingshemma må tvangsflyttes. Fylkene må fortsatt ha ansvar for de som vanskelig kan integreres i lokalsamfunnet.
- * Privatisering av helsetjenester må stoppes.
- * Staten må sikre god dekning av helsepersonell i alle landsdeler gjennom økt utdanning av personell og andre stimulerings tiltak.
- * Hjemmesjukepleie- og hjemmehjelpstjenestene må bygges ut slik at eldre og funksjonshemmede som ønsker det, kan bo hjemme. Der det er behov for det, må disse tjenestene bygges ut som døgnservice.
- * Utbygging av avlastningstilbud som sikrer pårørende med ansvar for personer med større funksjonshemninger ei fritid tilsvarende en kveld i uka, to helger i måneden og to ukers ferie.
- * Lovfestet rett til plass i barnehage og fritidshjem. Det må gis et pedagogisk godt opplegg. Bemanningsnormene må ikke reduseres, og arealnormene må økes. Gratis daghjem er vårt mål - fram til det arbeider vi for å redusere takstene - ikke over 1000 kr. i måneden for hvert barn.
- * Lovfestet rett til plass på sjuke- og pleiehjem for alle.
- * Arbeidsplasser, boliger, nærmiljø og offentlig kommunikasjon må tilrettelegges for funksjonshemmede.

Kapittel 15

Bedre oppvekstvilkår for barn og unge

Barn og unge er en stor ressurs og representerer framtida. RV mener det er et samfunnsansvar å sikre barn best mulige oppvekstvilkår og utviklingsmuligheter. RV arbeider derfor for et bredt spekter av forebyggende tiltak for barn og ungdom som gode og gratis barnehager, skolefritidsordninger, fritidsklubber, ungdomsklubber, idrettsanlegg og andre muligheter for kulturutfoldelse. RV mener dette er et offentlig ansvar på linje med gratis skole.

Et stort antall barn blir utsatt for vanskjøtsel, mishandling og seksuelle overgrep i familien. Dette må ikke skjermes under dekke av "privatlivets fred". Spredning av informasjon og kunnskaper, og utbygging av tiltak for barn og unge som blir utsatt for overgrep er nødvendig. Offentlige myndigheter må gi nødvendig hjelp til barn og øvrig familie, og om nødvendig gripe inn med makt og rettsmidler. I dag skjer slike overgrep uten at myndighetene setter inn de tiltakene de veit er nødvendige.

RV arbeider for :

- * Gode og gratis barnehager, skoler og skolefritidsordninger til alle barn. Det må gis et pedagogisk godt opplegg. Areal- og bemanningsnormene må opprettholdes, og skolefritidsordninger må følge de samme normer som fritidshjem.
- * Kommunal utbyggingsplikt av ungdoms- og fritidsklubber med gratis tilbud og kvalifisert personale.
- * Økte bevilgninger til idrettsorganisasjoner, musikk korps og andre som tilbyr fritidsaktiviteter for barn og unge.
- * Kommunale musikkskoler i alle kommuner.
- * Barnetrygden økes til kr.1500 pr. barn og forlenges til fylte 18. år.
- * Kraftig styrking av barnevernet slik at ventelistene fjernes.
- * Utbygging av støttesentre for incestofre i alle kommuner.

- * Det må bygges ut krisesentre for unge som er i krisesituasjon og ikke kan bo hjemme.
- * Krisesenter og krisetelefon for samisktalende bygges ut på både nord- og sørsamisk.
- * Økte ressurser til den offentlige skolen. Maksimum 20 elever i hver klasse i grunnskolen og den på allmennfaglig studieretning i videregående skole, og maksimum 12 elever i klassen på yrkesfaglig studieretning.
- * Nei til private skoler.
- * Fjerning av alle skolepenger på videregående skoler i form av betaling for lærebøker, papir og skolemateriell.
- * Lovfesta rett og plikt til 12 års skolegang eller utdanning i yrkeslivet som fører fram til fagbrev eller studiekompetanse.
- * Innfri ungdomsgarantien.

Kapittel 16.

Funksjonshemma har krav på et fullverdig liv.

RV arbeider for et samfunn der alle mennesker har meningsfylt utdanning, fritid og arbeid og som er en del av et sosialt fellesskap. Ingen skal ha lavere levestandard på grunn av funksjonshemming.

RV arbeider for at offentlig kommunikasjon, boliger, nærmiljø, skoler og arbeidsplasser skal tilrettelegges for funksjonshemma, og for lovfesta rett til meningsfylt arbeid og opplæring, heving av pensjoner og trygder til gjennomsnittlig industriarbeiderlønn.

RV arbeider for økte ressurser i barnehager og skoler, flere arbeidsplasser, utbygging av særlige boligtiltak og av hjelpeordninger i hjemmene og transporttjenester for funksjonshemma.

De ressursene mennesker med funksjonshemninger sitter inne med utnyttes ikke i dag. Tvert om skyves funksjonshemma i økende grad ut av arbeids- og samfunnslivet. De får forverra levekår og blir mer og mer isolerte. Trygdene er så lave at deres levestandard er mye lavere enn for folk i arbeid. Offentlige hjelpe- og støtteordninger bygges ikke ut til å dekke behovene, og skjæres i mange kommuner ned. Det bevilges ikke nok penger til integrering av fysisk og psykisk utviklingshemma til lokalsamfunnene.

Nedskjæringer i offentlig sektor og innføring av egenandeler fører til urimelig økonomisk belastning for den enkelte. Mangel på de tiltakene som var ment å skulle kompensere for en vanskelig livssituasjon, fører til mer gratisinnsats spesielt av kvinner.

RV arbeider for :

- * Heving av minstepensjoner og trygder til gjennomsnittlig industriarbeiderlønn.
- * Økte statlige overføringer til fylker og kommuner for å gjennomføre HVPU reformen. Kommunene må få dekket alle utgifter til gjennomføring av hele reformen etter intensjonene. Reformen skal bygge på frivillighet. Ingen skal tvinges til å flytte.
- * Lovfesta rett til meningsfylt skolegang og arbeid for alle funksjonshemma. Funksjonshemma skal ha fortrinnsrett til arbeid under ellers like vilkår. HVPU reformens intensjoner når det gjelder opplæring må

følges opp.

*** Kraftig utbygging av de offentlige hjelpetjenestene for å dekke behovene til hele befolkninga. Ingen egenandeler til hjelpetiltak. Nei til privatisering.**

*** Utbygging av avlastningstilbud slik at pårørende sikres nødvendig fritid.**

*** Utbygging av hjelpemiddelsentraler i alle fylker. Tekniske hjelpemidler skal være gratis.**

*** Det skal gis økonomisk og faglig støtte til tilrettelegging av boliger.**

*** Det skal være reell valgmulighet mellom boformer. Hjemmebaserte tjenester må bygges ut med døgnjeneste og kollektive boformer må gi beboerne reell selvbestemmelse.**

Kapittel 17.

Eldre har krav på et fullverdig liv.

RV arbeider for et samfunn der eldre som har skapt samfunnets rikdommer og ikke lenger deltar i arbeidslivet, får et meningsfylt liv. I dagens Norge blir minstepensjonistene vurdert som en ren utgiftspost, mens de som har opparbeidet seg trygder og pensjoner litt over minimum betraktes som et nytt marked for det private helseentreprenører. De beskattes en gang til gjennom stadig økende egenandeler på nødvendig pleie og helsetilbud.

Flertallet av minstepensjonistene er kvinner som aldri fikk sjanse til å opparbeide pensjonspoeng fordi de har brukt livet til ubetalt omsorgsarbeid.

De ressursene de eldre sitter inne med i dag, utnyttes ikke. Eldre arbeidstakere tvinges ut av arbeidslivet før de når pensjonsalderen.

RV arbeider for :

- * Frivillig pensjonsalder for alle mellom 60 og 67 år uten avkorting av pensjonen.
- * Heving av trygder til gjennomsnittlig industriarbeiderlønn. Nei til forverring gjennom lengre opptjeningstid, endra beregningsgrunnlag og privatisering av pensjoner.
- * Kraftig utbygging av de offentlige hjelpetjenestene for å dekke behovene - hjemmehjelp, hjemmesjukepleie, transporttjeneste og vaktmestertjeneste.
- * Utbygging av avlastingstilbud, slik at pårørende sikres fritid på minimum en kveld i uka, annenhver helg og 2 ukers ferie.
- * Utbygging av hjelpemiddelsentraler i alle fylker. Tekniske hjelpemidler må være gratis.

Kapittel 18

Utdanning og forskning skal tjene folk - ikke kapitalen

RV arbeider for en offentlig enhetlig skole som bygger på en nasjonal mønsterplan. Skolen må ha nok ressurser til å gi et godt og likeverdig tilbud til alle barn, uavhengig hvor i landet de bor, og uavhengig av foreldrenes økonomiske status. Alle barn har rett til et tilpasset opplæringstilbud på sin nærmiljø-skole. Utdannings- og forskningspolitikken må gjøre utdanning og kunnskap til en rett for alle. Skolen skal gi elevene både omsorg og kunnskap.

Skolen må hjelpe elevene til å

- utvikle sjølrespekt, sjølstendighet og evne til å ta standpunkt
- lære samarbeid med andre
- solidarisere seg med undertrykte
- utvikle kritisk tenkning
- uttrykke seg muntlig på egen dialekt
- beherske lesing, skriving, matematikk og språk
- gi kunnskap om og oppnå grunnleggende forståelse og interesse for naturen, økologi og menneskenes påvirkning av den
- skaffe seg innsikt i ny teknologi
- utnytte nye media til å finne kunnskaper
- utvikle innsikt i vitenskapelig tenke- og arbeidsmåte
- gi kunnskaper om og utvikle evnen til skape og oppleve ulike kulturelle uttrykk.

RV vil ha en bred allmennutdanning og utdanningsinstitusjoner som gir muligheter til faglig fordypning og fagutdanning der en blir spesialister i sitt fag. Forskinga må sette kunnskapen i sentrum, gi muligheter både til grunnforskning og spesialisert forskning, og være opptatt av å stille alle de viktige spørsmåla som f.eks. årsakene til miljøkrise og hvordan den skal løses, hvordan den 3. verden blir utbytta, hvordan kvinneundertrykkinga kan oppheves og rasismen fjernes, og ikke bare de spørsmåla som næringslivet er villige til å betale for.

Skolen blir mer på kapitalens premisser

Utdanninga er tilpassa det kapitalistiske samfunnet og borgerskapets interesser. Det er umulig å endre det grunnleggende så lenge samfunnssystemet består, men innenfor kapitalismens rammer kan mye endres. Mens behovet for ressurser i skolen øker bl.a. på grunn av økte samfunnsproblemer og integrering, skjæres bevilgningene ned eller økes ikke i takt med økte behov. Tusenvis av søkere kommer ikke inn

på videregående skoler, og mange får aldri muligheten til fagutdanning eller studiekompetanse. Fagutdanninga svekkes og tilpasses næringslivets behov for fleksibel arbeidskraft. Universitetene stenges og det skjer en storstilet omstilling av høyskoler og universiteter for bedre å tilfredsstille næringslivets behov. Forskning privatiseres og offentlige forskningsmidler kanaliseres til prosjekter som direkte tjener næringslivets interesser.

For norske barn er opplæring i norsk obligatorisk. For samiske barn heter det at de har rett til undervisning i samisk. Bare obligatorisk undervisning i samisk vil stille norske og samiske barn likt.

RV arbeider for:

* Økte ressurser til den offentlige skolen. Maksimum 20 elever i hver klasse i grunnskolen og på allmenfaglig studieretning i videregående skole, og maksimum 12 elever i klassen på yrkesfaglig studieretning. Alle søknader om ekstratimer som er faglig begrunna ut i fra elevenes ekstra støttebehov, må innfris.

* Lovfesta rett til gratis plass i pedagogisk leda skolefritidsordninger for alle elever under 13 år. Vi stiller krav om kvalitet, ikke bare oppbevaring. Bevar areal- og bemanningsnormene i barnehagene. Samme areal- og bemanningsnormene for skolefritidsordningene som det var for fritidshjem.

* Lovfesta rett og plikt til 12 års skolegang eller utdanning i yrkeslivet som fører fram til fagbrev eller studiekompetanse.

* Fjerning av den kristne formålsparagrafen og all forkynning i skolen. Kristendomsfaget erstattes med livssyns- og filosofiundervisning.

* Styrking av nynorskens stilling i skolen. Nynorske lærebøker til samme tid og pris.

* Styrking av samiskundervisninga. Alle samiske barn må få opplæring i og på samisk. Det må være tilbud om samiskopplæring i alle deler av landet innenfor skoleverket. Samiske lærebøker til samme tid og pris innenfor grunnskolen og det videregående skoleverket.

* Økte ressurser til morsmåls- og norskundervisning for alle innvandrelever.

- * Fjerning av alle skolepenger på videregående skoler i form av betaling for lærebøker, papir og skolemateriell.
- * Styrking av fag og forskningsbibliotekene.
- * Et forsvar av fagutdanninga hvor skolen utdanner fagarbeidere med reell faglig kompetanse.
- * Åpne universiteter og økte bevilgninger til utdanning og forskning. Vi går i mot privatisering av høyere utdanning og forskning.
- * Styrking av den frie og kritiske forskinga, mot at universiteter, høyskoler og forskningsinstitusjoner blir omgjort til servicebedrifter for næringslivet. Arbeide for etiske retningslinjer i all forskning.
- * Å åpne norske universitet og høyskoler for elever fra den 3. verden.
- * Bedre velferdsordninger for studentene - flere studentboliger og billigere kantiner.
- * Fullstipendiering av studier. Inntil det er gjennomført, må studielånene økes og renta settes ned til maksimum 6 prosent.

Kapittel 19

Kultur og media

Kultur er viktig for folks identitet. RV er for at alle skal ha mulighet for utvikling og rekreasjon gjennom kultur. RV arbeider for et rikt og variert kulturliv der ulike kunstarter, stilretninger og kulturer, med både profesjonelle utøvere og et bredt folkelig kulturliv stimuleres.

For å motvirke den økende amerikanisering og kommersialisering må det legges særskilt vekt på den norske og samiske folkekulturen i alle sine former. Forholdene må også legges spesielt til rette for innvandreneres kulturer og kulturaktiviteter.

Det offentlige må legge forholdene til rette for kulturen gjennom bl.a. at den får en stor plass i skoleverket, obligatorisk utbygging av kommunale musikkskoler, styrking av bibliotekene, bygging av kulturbygg og rimelig utleie av lokaler til frivillig kulturaktivitet, offentlig støtte til både profesjonell og amatørvirksomhet, og subsidiering av priser.

Kommersialisering og forflating

Det rike og allsidige kulturlivet i Norge trues i dag av en kommersialisering og forflating. Utviklinga av nærradio og nye media kan øke bredden og mulighetene i kulturlivet. Samtidig truer dårlig økonomi de mulighetene som er åpnet. Offentlige innstramminger fører til dårligere bibliotektilbud, nedlegging av musikkskoler, økt sponning fra næringslivet, og høyere priser på kulturtilbud. Den norske kulturen trues mer enn noen gang av forflating og amerikanisering. Samtidig undertrykkes innvandrerkulturene og den samiske kulturen i Norge.

Samisk kultur må støttes gjennom økt støtte til samisk teater, flere programmer på samisk i radio og TV, støtte til flere samiske bøker. Filmer og TV program må tekstes på samisk.

RV går inn for:

- * Lovpålagt plikt om kommunale musikkskoler i alle kommuner.
- * Utbygging av kommunale barnekunstskoler og teaterverksteder.
- * Styrking av bibliotekene. Bevilgningene dobles for hvert år, til bok- og mediabudsjetter blir minst 100 kroner (1990) pr år pr innbygger.

- * Oppretting av egen samisk kunst- og mediautdanning. Økt statlig støtte til samisk kulturaktiviteter.
- * Utvida sendetid for samiske sendinger på alle samiske dialekter i radio og TV. Utbygging av egen radiokanal for samiske sendinger samtidig som samiske sendinger på riksnettet opprettholdes. Filmer og teater i TV må tekstes på samisk.
- * Opprettelse av en statlig filmhøyskole med fullt utbygd teoretisk og praktisk undervisningstilbud.
- * Permanent høyskoleutdanning for norsk folkekultur.
- * Offentlig støtte til internasjonale kultursentra i kommunene.
- * Det offentlige må stille lokaler og utstyr til disposisjon for nærradiostasjoner.
- * TV-2 prosjektet, slik det nå ser ut, legges på is. Mangfoldet og det lokale særpreget i NRK må styrkes. Lokal-TV må utbygges i alle fylker, basert på offentlig støtte og lisensavgift for dem som tar den inn, og ikke reklameinntekter.
- * Teatrene må sikres gjennom økte bevilgninger. Det samiske teatret må sikres tilstrekkelig antall faste stillinger og driftsmidler direkte over statsbudsjettet. Sterk økning av bevilgningene til frivillige grupper. Styrking av barneteatervirksomheten.
- * Kunstner- og skribentorganisasjonens krav til økt bruk og skikkelige vederlag må innfris.
- * Det rusfrie kulturtilbudet må styrkes.

Kapittel 20

For bedre kollektivtrafikk og redusert bilbruk

RV er for et samfunn der transportbehovene er drastisk redusert i forhold til i dag for at folks liv skal bli bedre og miljøet reddes. Vi er for arbeidsplasser der folk bor, og et desentralisert og variert næringsliv som reduserer behovet for transport. RV er for å dekke det meste av transportbehovet for personer gjennom kollektive transportmiddel. Rutetilbudene må styrkes, og prisene reduseres til halvparten eller mindre av dagens nivå. Forholda må legges til rette for at sykkel skal bli det viktigste persontransportmiddelet på strekninger under 5-10 km utenom vinteren. Jernbanenettet må bygges ut og eksisterende nett må forbedres til høyhastighetstog. I de største byene må trikk og bane bygges ut. Det må bygges opp et finmasket og fleksibelt nett av trikk, bane, buss og taxi på kollektivtakster. RV er for at mest mulig av varetransporten skjer med tog og båt.

RV er for bilfrie bysentra, og for at det legges restriksjoner på bilbruken tilpassa lokale forhold når kollektivsystemet er bygget ut som et godt alternativ. RV er for lavere avgifter på nye biler, og høye avgifter på kjøring når kollektivsystemet er bygd ut.

RV er for å redusere flytrafikken pga miljøskadene. Ved utbygging av høyhastighetstog kan mesteparten av flytrafikken innenlands og i Skandinavia erstattes. Utbygging av båtruter langs kysten vil også redusere flytrafikken. RV er for å bygge ut og senke prisene på flyrutene der tog, buss og båt ikke kan bli et godt alternativ.

Nå øker bilbruken og kollektivtrafikken reduseres.

Nå går utviklinga i gal retning. Folk tvinges inn i byene eller til pendling fordi arbeidsplassene i distriktene legges ned. Kjøpesentra legges utenfor boligområdene og nærbutikkene legges ned. Sentraliseringa av produksjon øker transporten av varer. Jernbane- trikk- og bussruter legges ned. Prisene på kollektivtrafikken har økt kraftig, og langt mere enn utgiftene til privatbil. Det skjer en storstilet satsing på veibygging og privatbilisme, og på sterk økning i flytrafikken.

RVs arbeider for:

- * Prisene på kollektivtrafikken må senkes med minst 50 prosent.
- * Utbygging av trikk og bane i de største byene.

* Alle bysentra må være bilfrie innen 1995, planer ferdig i løpet av 1992.

* Ingen nedlegging av bussruter,ingen færre avganger - for flere ruter og hyppigere avganger. I områder med lite trafikkgrunnlag må det bygges ut et tilpassa kollektivsystem basert på minibusser, taxibuss o.l. Det må satses på bruk av elektriske busser og drosjer.

* Storsatsing på utbygging av tog:

- Opprustning av hovedjernbanesatrekninger for høyhastighetstog (200 km/t)
- Gjenåpning av Numedals- og Kragerøbanen.
- Bygging av Nord-Norge-banen til Kirkenes dersom Sametinget er for det og samiske interesser ivaretas.

* Økt statstilskudd til kollektivtransporten.

* For offentlige transportselskaper for persontransporten i alle fylker - nei til utlegging av bussruter på anbud.

* Utbygging og økt subsidiering av båtruter langs kysten. Gods-trafikken må føres over fra vei til båt og jernbane, - ikke omvendt.

* Den storstilte veiutbygginga må stanses. Bare veiutbygging i distriktene og endringer for å bedre trafikkikkerheten og miljøet i sentrale strøk kan godtas.

* Planene om ny hovedflyplass må skrinlegges.

* For utbygging av sykkelstier i alle byer, og sykkelstier i alle tettbygde strøk. Sykler til fri disposisjon i byene med sykkelparkering ved buss og jernbanestasjoner.

Kapittel 21

Bra og rimelige boliger til alle

Retten til en skikkelig bolig er en menneskerett. RV er for en politikk for å opprettholde bosetting over hele landet, og for en statlig boligfinansiering som sikrer gode og rimelige boliger til alle. Vi er for en variert boligmasse som gjør det mulig med ulike boformer-enslig, tradisjonelle familieenheter, generasjonsboliger, flerfamiliehus, og ulike kollektive løsninger. RV arbeider for en sterk redusering av boutgiftene, og bygging av nok boliger til å dekke behova. RV mener at en person med vanlig inntekt skal ha råd til en treroms bolig på ca 75 m².

Mot boligdyrtid og boligmangel

I åra etter krigen var sosial boligbygging offisiell norsk politikk. Finansieringsformene og prisfastsettelsen var delvis skjerma fra de kapitalistiske markedskreftene. Husbanken ga rimelige lån og subsidier, og kommunene rimelige tomter og grunnlagsinvesteringer. Og det var fullt momsfritak på boliger i mange år etter at momsens ble innført. Dagens boligmangel og boligdyrtid skyldes i hovedsak endringer i den statlige og kommunale boligpolitikken. Det høye rentenivået i privatbankene hadde heller ikke vært et så stort problem hvis Husbanken hadde hatt den rollen den hadde helt fram til langt ut i 70-åra. Rentene i Husbanken har gått fra å ligge 4-5 prosent under prisstigninga til nå å ligge 7-8 prosent over. Boligspekulantene og entreprenørene har også vært med på å presse prisnivået høyt i været. Deres store profitter har blitt gjort mulige av statens boligpolitikk.

Sentraliseringspolitikk har økt behovet for nye boliger i byene samtidig som distriktene blir avfolka. Endringer i familiemønstret øker behovet for nye boliger. Stadig flere bor alene eller i små husstander, og eldre og funksjonshemma har i større grad fått muligheter til å bli boende i sitt eget bomiljø i stedet for på institusjoner. Samtidig øker antall voksne, og dermed boligbehovet. Det er også stort behov for fornying av deler av boligmassen. Stikk i strid med behova, har boligbygginga blitt drastisk redusert de seinere åra. Bygningsarbeidere går arbeidsløse mens det er skrikende behov for flere boliger og offentlige velferdsbygg.

Titusenvis av mennesker står oppe i ei djup gjeldskrise pga den statlige boligpolitikken og bankenes rentepolitikk. Mange tvinges fra

hus og hjem, og enda flere tvinges til et liv i fattigdom. Denne gjeldskrisa må bli statens ansvar. Det må settes i gang offentlige tiltak for å fri folk fra de store gjeldsbyrdene.

RVs arbeider for:

- * 3 rom og kjøkken for 25 % av vanlig lønn.
- * Offentlig ansvar for boligpolitikken.
- * Det må bygges 40 000 boliger i året, minst 30 000 Husbankfinansiert.
- * Husbankrenta må senkes til maks 6 prosent, og avdragstida forlenges til 50 år.
- * Fult momsfratak må gjeninnføres på boliger.
- * Husbanken må få ekstraordinære midler for å løse gjeldskrisa til folk med huslån de ikke klarer å betjene. Husbanken må overta lån fra banker og andre låneinstitusjoner, og gi lav rente og lang avdragstid slik at det blir mulig for folk å betjene lånene. Staten må foreta gjeldssanering der folk har betalt for mye for boligen i forhold til verdien. Ingen utkastelser av folk som ikke kan betjene huslån.
- * Sosialklienter må ikke tvinges ut av boliger av vanlig standard, og ingen må tvinges over på dårligere bostandard enn 3 rom og kjøkken.
- * Kontroll med boligavgangen - gjeninnfør boligformidlingsloven.
- * Alle nye boliger må ha livsløpsstandard, og arbeidet med å bedre tilgjengelighet for funksjonshemma i nærmiljøet må styrkes.
- * Jobb til alle arbeidsløse bygningsarbeidere - bygg flere boliger og offentlige velferdsbygg.
- * Kollektivt organiserte boligområder med utbygd offentlig service.
- * Nye boligfelt må være bilfrie. Begrens biltrafikken i alle boligområder - styrk kollektivtrafikken.

Kapittel 22

Redusert kriminalitet - mindre straff

Tradisjonell kriminalitet må reduseres gjennom å fjerne årsakene til den. Arbeidsløshet, mangel på utdanningsplasser, sentralisering, økonomiske og sosiale problemer, spredning av porno og annen kvinneundertrykkende ideologi er viktige årsaker til kriminaliteten. RV arbeider for et samfunn der disse årsakene er fjerna, og slåss i dag for å redusere dem mest mulig.

Forebyggende arbeid er det viktigste i RVs kriminalpolitikk. Ungdomsklubber, musikkskoler, idrettslag, motorklubber og andre frivillige foreninger er viktige i slikt forebyggende arbeid. RV arbeider derfor for bedre forhold for slik aktivitet.

RV er for å styrke barnevernet og bygge ut utekontakten for å fange opp og gi hjelp til barn og ungdom før kriminelle forhold får utvikle seg.

Rettsapparatet har et klart klassestempel. Borgerskapets kriminalitet med økonomisk svindel, farlig arbeidsmiljø, angrep på demokratiske rettigheter og trakassering av arbeidere rammes i dag bare i liten grad av loven. Og slike lovbrudd prioriteres ikke av politi og rettsvesen. Lovverket og politiets arbeid er retta inn mot kriminaliteten fra filleproletariatet, og den politiske og økonomiske kampen til arbeiderklassen og folket. RV er for å styrke rettsforfølginga av borgerskapets kriminalitet..

En restriktiv kriminalpolitikk med hyppig bruk av fengselsstraffer reduserer ikke tradisjonell kriminalitet. Negativ læring inne i fengslene, vansker med jobb, bolig, og nye venner etter løslatelsen sementerer kriminelle mønstre. RV er for å bygge ut alternativer til fengsel som kan hjelpe de dømte til et ikke-kriminelt liv. Behandlingsinstitusjoner for rusgift-misbrukere, arbeidstrenings- og opplæringsprosjekter kombinert med åpne anstalter og meldeplikt er slike alternativer.

RV arbeider for:

- * Bygge ut forebyggende tiltak som barnevern, utekontakt, ungdomsklubber, og øke støtten til frivillige organisasjoner og humanitære organisasjoner.

- * Bygge ut rehabiliteringstiltak som alternativ til fengsel. Behandlingsarbeids- og utdanningstilbud til alle rusgiftmisbrukere og straffedømte.

- * Gi tvungen behandling til alle som dømmes for incest, seksuelle overgrep og kvinnemishandling.
- * Gi fri retshjelp til alle kvinner som er utsatt for mishandling og seksuelle overgrep.
- * Bekjempe bruken av høye bøter for å skremme folk fra å kjempe for rettferdige saker. Fri retshjelp til tiltalte i forbindelse med politiske demonstrasjoner, aksjoner o.l.
- * Stoppe bruk av fengsling i asylsaker
- * Nedlegge de store sentralanstaltene.
- * Heve lavalderen for fengselsstraff til 18 år, og den kriminelle lavalder til 16 år.
- * Grensa for retten til fri retshjelp må heves.

Kapittel 23

Redusert bruk av rusgifter - ja til menneskelig stimuli

Menneskelig styrke og dristighet, kunstneriske opplevelser og mellom-menneskelig kontakt skaper positive rusliknende opplevelser.

RV vil ta konsekvensen av at alkohol er et av de største helse- og sosial-politiske problemer både nasjonalt og internasjonalt. Dagens liberale alkoholpolitikk fører til store menneskelige lidelser, stort behov for helsetjenester, sosialhjelp og store produktivitetstap. Samtidig opprettholdes og styrkes utstøting og undertrykking gjennom denne liberalismen.

Flertallet av befolkninga i Norge, unge som gamle, har en avisende holdning til narkotika. Denne holdninga må oppmuntres og styrkes slik at det fører til et langt mer kritisk forhold til alle rusgifter, alkohol inkludert.

RV arbeider for:

- * Gjennomføre et rusfritt organisasjonsliv.
- * Styrke både opplysningsarbeidet og organisasjonene som arbeider mot rusgiftbruk.
- * Styrke det forebyggende arbeidet innenfor skolen, ungdomsklubber og foreninger. Utgangspunktet må være at ungdom er en ressurs og ikke klienter.
- * Arbeide for at organisasjoner, foreninger, lag etc som mottar offentlig støtte eller som er i offentlig regi skal være rusfrie.
- * Arbeide for at det blir etablert et godt og differensiert tilbud av poliklinikker, behandlingskollektiver, treningsboliger o.l. Barnevernet og utekontakten må bygges ut.
- * Gå imot bruk av dopingmidler i idretten.
- * Gå i mot økt tvang og fengselsbruk.
- * Stå for en sterk restriktiv rusgiftpolitikk i kommunestyre og fylkesting. RV vil som eksempel arbeide for en progressiv skjenke-avgift.
- * Gå i mot ethvert forsøk på å legalisere narkotiske stoffer.

Kapittel 24

For homofil og lesbisk frigjøring

RV mener det er en menneskerett å kunne leve åpent som lesbisk eller homofil uten å være utsatt for forfølgning, mobbing eller annen undertrykking. Lesbiske og homofile forhold og samliv må godtas som fullverdige, verdifulle og likestilte med hetrofile forhold. Lesbiske og homofile utfordrer det etablerte kjønnsrolle- og kjernefamiliesystem, og er en spiss i kampen for alternative samlivs- og boformer. På dette området har kampen for lesbisk og homofil frigjøring mange likhetstrekk og felles interesser med kampen for full kvinnefrigjøring.

Fordommer mot lesbiske og homofile står fortsatt sterkt, sjøl om kampen mot undertrykking og diskriminering har hatt stor framgang det siste ti-året. Fordommene er ikke bare skadelige, men også farlige fordi de kan danne grunnlag for forfølgelse og overgrep. AIDS brukes som hets og propaganda mot homofile, og er med på å forsterke fordommer. AIDS er et helseproblem og ikke et "homofilt problem". Organisasjonene til lesbiske og homofile har gjort en viktig innsats i kampen for å forebygge AIDS.

Lesbiske og homofile organisasjoner er den viktigste krafta for å kjempe mot undertrykking og fordommer, og for å øke forståelsen for at lesbiske og homofile samliv er fullverdige og verdifulle. RV støtter innsatsen som disse organisasjonene gjør i denne kampen.

RV arbeider for:

- * Partnerskapslov nå! Vi støtter lesbisk og homofiles kamp for reel likestilling mellom alle samlivsformer med hensyn til juridiske og økonomiske rettigheter.
- * Lik behandling av homofile og hetrofile i skolens samlivslære.
- * Rett for lesbiske og homofile til adopsjon og kunstig befruktning.
- * Bekjempelse av AIDS-hysteriet og skikkelige bevilgninger til forskning om behandling av AIDS.
- * Vesentlig økning av den statlige støtten til lesbisk og homofiles organisasjoner.

Kapittel 25

Støtte til samiske rettigheter

RV støtter samenes kamp for å forsvare eksisterende og vinne tilbake tapte rettigheter. Samene har rett til å danne egen stat dersom de måtte ønske det. Samene må innenfor rammene av den norske staten få størst mulig grad av indre sjølstyre, og forholda må legges til rette for utvikling av samisk næringsliv, kultur og språk. Sametinget må få bestemmende myndighet over samiske anliggende, og vetorett mot naturinngrep som berører samiske interesser.

Den samiske nasjonen bor i dag i fire ulike stater. Grensene er trukket opp av kolonimaktene. Grensestenging og grensepassordninga er et stort tilbakesteg for samene på begge sider av grensene, og har skapt kunstige skiller mellom samefolket på Nordkalotten.

For norske barn er opplæring i norsk obligatorisk. For samiske barn heter det at de har rett til samisk undervisning. Bare obligatorisk undervisning i samisk vil stille norske og samiske barn likt.

Samisk kultur må støttes gjennom økt støtte til samisk teater, flere programmer på samisk i radio og TV, støtte til flere samiske bøker. Filmer og TV-program må tekstes på samisk.

De mange atomkraftverka og den forurensende industrien på Kola-halvøya representerer en dødelig trussel mot reindrifta og hele den samiske befolkninga på Nordkalotten. Samisk kultur er i stor grad knyttet til reindrifta, Atomulykker og forurensning av beiteområdene er derfor ikke bare en økonomisk trussel, men også en spesiell trussel mot samisk kultur.

RV arbeider for :

- * Sametinget må få bestemmende myndighet i samiske anliggende, og vetorett mot naturinngrep i samiske områder.
- * Samiske rettigheter må grunlovsfestes.
- * Samisk språk må likestilles med og få samme status som norsk. Samisk må sidestilles som administrasjonsspråk i alle sammenhenger i områder der den samiske befolkninga krever det.
- * Samisk må bli obligatorisk språk i skolen i samiskspråklige og språk-

blandingsområder. Alle samer må få rett til opplæring i og på samisk på alle skoletrinn.

* Fri grensepassering i de samiske områdene for den samiske befolkninga.

* Utvida sendetid for samiske sendinger på alle samiske dialekter i radio og TV. Utbygging av egen radiokanal for samiske sendinger samtidig som samiske sendinger på riksnettet opprettholdes. Filmer og teater i TV må tekstes på samisk.

* Raseringa av fisket i fjorden må stanses. Kystfisket og mottaksanlegg i samiske områder må støttes.

* Utøvere av alle samiske næringer og næringskombinasjoner må gjennom næringsavtaler med staten sikres en inntekt som gjennomsnittlig industriarbeiderlønn.

Kapittel 26

For internasjonal solidaritet og frigjøring

RV jobber for en verden fri for undertrykking og utbytting, - en verden med nasjonal sjølråderett og likeverdige forhold mellom nasjoner og folkegrupper - hvor ulike folkegrupper støtter hverandre og viser gjensidig solidaritet.

I dag har vi en verden hvor undertrykking og utbytting av det store flertallet nasjoner og folkeslag er en grunnpilar for sjølve verdensordenen, hvor de ledende imperialistmaktene også bruker krig og massedrap for å knuse de som truer systemet.

Imperialismens massive angrep mot den tredje verden er det viktigste politiske spørsmålet i vår tid. Den økonomiske utbyttinga blir stadig hardere. Råvarer og andre ressurser ranes. Folket får mindre del av verdiskapinga og de offentlige tjenestene ribbes, for at stor-kapitalen i imperialistlanda skal få sine renter og avdrag. I flere og flere land bryter nå statsforma sammen. Sult og terror brer seg. Trusselen mot den økologiske balansen på jorda forsterkes også kraftig av utbyttinga av tredje verden. Utbyttinga avler rasisme og diskriminering av minoriteter i imperialistlanda.

Imperialistmaktens undertrykking og kamp mot det store flertallet av nasjoner og folkeslag er den viktigste årsaken til krig i verden i dag. Den massive og brutale krigføringa i Golfen fra USA og deres støttespillere under påskudd av å forsvare Kuwaits nasjonale interesser, viser imperialismens sanne ansikt. Sjøl om over 100 000 mennesker ble drept, infrastruktur og bygninger ødelagt i masseomfang, og store miljøødeleggelse med uante konsekvenser ble resultatet av krigen, så betegnes den som "100 prosent vellykka". USA har styrka sin posisjon som verdens sterkeste imperialistmakt til tross for sine store økonomiske problemer.

Også folkene i de imperialistiske landa blir undertrykt og utbytta av imperialismen. I flere imperialistiske land ser vi også en utvikling av "tredje-verden-lommer" innafor disse samfunnene. Landene i Øst Europa har nå frigjort seg fra det sovjetiske overherredømmet. Men den nasjonale undertrykkinga innad i Sovjetunionen fortsetter. England okkuperer fremdeles deler av Irland. De mektigste imperialistlanda prøver på ulike vis å dominere og utbytte de svakere.

Folket i den tredje verden er idag den viktigste anti-imperialistiske krafta i verden. Alle former for klassekamp og kamp mot annen undertrykking, også væpna frigjøringskamp, er med på å forme verdensutviklinga. Frigjøringskampen i tredje verden har tilført de gamle supermaktene USA og Sovjet avgjørende nederlag.

Den anti-imperialistiske kampen i de imperialistiske landa blir hemma av sjåvinisme, rasisme og klassesamarbeid. Allikevel spiller den en viktig rolle for den felles kampen mot det imperialistiske systemet. Det gjelder også den kampen som blir ført for nasjonal sjølråderett for disse landa.

RV arbeider for:

- * Støtte frigjøringsbevegelser, folk, nasjoner og stater som slåss for frigjøring og sjølstendighet, og mot imperialistisk aggresjon og undertrykking.
- * Støtte kampene som venstrekreftene og andre progressive, fører i tredje verden-land for demokrati og sjølstendighet.
- * Støtte arbeidere og andre undertrykte sin kamp for sine rettigheter i alle land. Arbeide for å utvikle internasjonalt samarbeid og gjensidig støtte folkelige organisasjoner seg imellom. Vi går imot klassesamarbeid på det internasjonale planet, like mye som vi er imot det på det nasjonale.
- * Gå imot all norsk imperialisme. Norsk kapital til 3.verden skal gis som gaver eller langsiktige og rentefrie lån. All gjeld som tredje verden-land har til Norge idag saneres. Norge må også gå inn for ei tilsvarende sanering av gjeld som tredje verden-land har i Verdensbanken og IMF.
- * Arbeide for at Norge gir opp de imperialistiske rettene det har i Antarktis. Norge må ta initiativ for at landene som grenser mot Antarktis får ansvar for å forvalte ressursene i området.

Kapittel 27

For et nasjonalt forsvar

Fred i verden kan ikke oppnås før hovedårsaken til krig: imperialismen, er fjerna. I kampen mot imperialismen vil folkelige frigjøringskamper i den tredje verden ha avgjørende betydning. Også anti-imperialistisk og anti-militaristisk arbeid i de imperialistiske landa er av stor betydning for hvilke enorme menneskelige lidelser og materielle ødeleggelser imperialismen kan forårsake før kapitalismen blir styrta i de kapitalistiske metropolene.

Norge er sjøl et imperialistisk land, men må være forberedt på framtidig militær trussel sjøl om faren for krig i Europa er redusert med revolusjonene i Øst-Europa, omlegging av politikken og de økte indre motsetningene i Sovjetunionen. Skulle Norge forsøke å løsrive seg fra den vestlige imperialistiske blokka, vil den militære trusselen kunne komme fra disse landene.

NATO-medlemskapet knytter Norge til den imperialistiske supermakta USA. Bindinga til USA sin militærstrategi styrker ikke norsk sjølstendighet, men tjener som støtte til USAs økonomiske og militære ambisjoner over hele verdæn. Norge kan ikke stole på "hjelp fra USA" i tilfelle krig og okkupasjon, men må bygge på et sterkt og uavhengig forsvar. Sterke krefter innen NATO, også i det norske politiske miljøet, arbeider for å bygge opp en egen EF-hær. Det er et uttrykk at EF styrker seg som imperialistisk blokk. En Norsk deltagelse i en EF-hær vil bare være en endring av hvilke imperialistmakter Norge underlegger seg.

R V arbeider for:

- * Å melde Norge ut av NATO.
- * Et sterkt, uavhengig invasjonforsvar som settes i stand til å fortsette og utvikle kampen også etter at Norge eventuelt er okkupert.
- * For en lov som forbyr bruk av norske styrker utenfor Norge, unntatt som fredsbevarende styrker i FN-regi i konfliktområder der begge (alle) involverte parter godkjenner tilstedeværelsen av slike.
- * Verneplikt for kvinner med full tilgang til mobiliserings-hæren. Utbygging av barnehager og annet for å lette kvinnelig deltaking i forsvaret.

- * Redusert førstegangstjeneste til 9 måneder.
- * 10 prosent reduksjon av forsvarsutgiftene - overfør pengene til miljøverntiltak.
- * Styrking av Heimevernet.
- * Å støtte alle forslag som i praksis innebærer at det norske militærapparatet blir mindre knyttet til NATO, slik som f.eks. et nordisk forsvarsforbund. RV vil også støtte alle tiltak i retning av et mer defensivt, gerilja-orientert militærapparat.
- * Full rett til politisk virksomhet innenfor militærapparatet. Reell medbestemmelse for de vernepliktige i den daglige driften.
- * Forbud mot ABC-våpen. Støtte til kravet om en atomfri sone i Norden som også omfatter Island, Kola og Leningraddistriktet, raketter i Østersjøen og havområdene rundt Norden.
- * For atomnedrustning, og for **alminnelig** nedrustning. USA og Sovjet må gå i spissen.

Styrk den sivile beredskapen.

Sivil beredskap skal være en beredskap for folk i forhold til ulykker og katastrofer både i freds- og krigstid. Sivilberedskapen i Norge er katastrofalt dårlig. Uten en utbygd sivil beredskap vil det militære forsvaret falle sammen p.g.a. mangel på mat, drivstoff, materiell, reparasjons- og sjukehuskapasitet. Mangelen på sivilforsvarstiltak vil utsette folk for store lidelser som kunne vært unngått.

RV arbeider for:

- * Tilfluktsrom der hver innbygger har sin plass i de kommunene som har utbyggingsplikt.
- * Oppbygging av korn- og kraftfor-lager i kommunene.
- * Sikring av ett års energiforsyning med desentraliserte lagre.

* I samsvar med norsk lov må helsevesenet få en beredskapsplan der sjukehem, sjukestuer og andre lokaler kan bygges om til akutt-sjukehus, der det må sikres ett eller to års forbruk av infusjonsvæsker og andre viktige medikamenter. Det må gjennomføres nødvendig opplæring og trening av helsepersonell.

* Det må utarbeides en liste over beredskapsbedrifter (så som konfeksjonsindustri, farmasøytisk industri, visse deler av næringsmiddelindustrien m.m.), og i lovs form gis forbud mot nedlegging eller eksport av disse. Om nødvendig må staten gå inn og ta det økonomiske og administrative ansvaret over slike bedrifter for å sikre fortsatt produksjon i Norge.

* Det må gjennomføres regelmessige realistiske sivilforsvarsøvelser der alle skal gå i tilfluktsrom og få elementær opplæring. Slike realistiske øvelser vil virke mobiliserende på folk og avsløre skandaløse forhold som kan rettes opp. Alle ungdomsskoleklasser bør få besøke tilfluktsrom og få noen timer undervisning om sivilforsvaret som en del av pensum.

* Sivile tjenestepliktige som av overbevisning nekter militærtjeneste må få muligheter til opplæring og organisering i sivile motstandsformer og teknikker.

Kapittel 28

Forsvar og utvid de demokratiske rettighetene

Et demokratisk sosialistisk samfunn som RV slåss for, vil bety en kraftig utvidelse av de demokratiske rettighetene og at folket reelt får makta i samfunnet. Under kapitalismen arbeider RV for å forsvare og utvide de demokratiske rettighetene, og for å avsløre og bekjempe korrupsjon, maktkonsentrasjon og maktmisbruk.

Folk i Norge har viktige demokratiske rettigheter som tale-, trykke- og organisasjonsfrihet, og stemmerett ved hemmelige valg på flere partier. Også prinsippene i offentlighetsloven, streikeretten og rettssikkerheten er grunnleggende demokratiske rettigheter. Disse rettighetene er ingen selvfølge i store deler av verden, og det må slås ring rundt dem. Men rettighetene er begrensa, utsatt for innskrenkninger og ikke like for alle klasser og grupper i befolkninga.

Borgerskapet sitter med makta og styrer samfunnet etter sine interesser til tross for demokratiske valg. Arbeidsplasser og hele lokalsamfunn legges ned stikk i strid med folkeviljen. Da er det profittjakta og ikke demokratiet som avgjør. Plyndringa av naturressursene og ødelegginga av livsgrunnlaget er et annet eksempel som viser begrensningene i demokratiet under kapitalismen.

Mulighetene til å bruke ytringsfriheten er ikke lik for eierne av Aftenposten og hjelpepleieren. Kapital er avgjørende for mulighetene for å få spredd ytringene. Det gjelder alle typer media, organisasjoner og enkeltpersoner. Retten til ytring er formelt lik for alle, men det er et hav mellom mulighetene.

De sterke begrensningene i streikeretten er en viktig innskrenkning i de demokratiske rettighetene. Streik er et av de få sterke maktmidlene arbeidsfolk har i dag, men gjennom loverket og Stortingets praksis med tvungen voldgift er mulighetene for lovlig streik små. Det er derfor nødvendig å trosse loverket for å bruke den demokratiske retten som streik er.

Den innvandrings- og asylpolitikken norske myndigheter fører, er en sterk innskrenkning i de demokratiske rettighetene. (se eget kapittel). Politiets aksjoner mot svarte for å kontrollere om de har oppholds- og arbeidstillatelse er i tillegg til å være et grovt rasistisk overgrep, også en trussel mot de demokratiske rettighetene i hele samfunnet.

Politiets brutale aksjoner mot demonstranter og høye bøter for ulovlige demonstrasjoner er angrep på ytringsfriheten og vil få alvorlige konsekvenser om det får fortsette.

Det er de siste åra avslørt mye snusk, korrupsjon og vanstyre i den offentlige forvaltninga og i det politiske systemet. Fordi det har vært en rådende oppfatning at slikt ikke finnes i Norge, har korruperte politikere og byråkrater hatt spesielt gode arbeidsmuligheter. Når toppolitikere og toppbyråkrater blir et eget sosialt sjikt som lever i økonomisk overflod, atskilt fra folkets hverdag, er grunnlaget lagt for at maktmisbruk og korrupsjon skal vokse fritt. De gamle regimene i Øst-Europa var de klareste eksemplene på det, men det finnes også en rekke eksempler fra de største kommunene og statsadministrasjonen i Norge. Den kraftige maktkonsentrasjonen som nå skjer i kommunene, slik at færre politikere får mer makt, vil øke faren for korrupsjon og maktmisbruk.

Omlegging av styringssystemene i kommunene som foregår nå, innebærer en svekking av demokratiet. Forslaget til ny kommunelov legger opp til dramatiske innskrenkninger i det lokale demokratiet. RV går i mot reduksjon av antallet representanter i kommunestyre og fylkesting. Imot flere heltidspolitikere, rammelover uten lovfesta minstekrav og rettigheter, og overgang til byregjeringer til erstatning for formannskap.

Det viktigste angrepet på demokratiet i Norge nå er forsøket på å få Norge inn i EF. Et fullt EF-medlemskap betyr å selge norsk sjølråderett og gi vekk norske folkevalgte organ muligheten til å fatte avgjørelser på vesentlige områder. I forhandlingene om en EØS-avtale holder myndighetene opplysninger skjult om hvilke lover og rettigheter i Norge som må forandres, og de vil inngå en avtale som binder Norge tett til EF uten folkeavstemning.

RV arbeider for:

* Apne møter i alle offentlige styringsorganer (Bare unntak for sosiale nemnd når de behandler klientsaker).

* Tvungen registrering av og full offentlighet om alle styreverv, aksjeposter, økonomiske godtgjørelser og organisasjonsverv for alle politikere i kommunestyre, fylkesting, Storting og regjering.

* Alle forberedende saksdokumenter til kommunestyre og kommunale utvalg skal være offentlig tilgjengelige, bare med de unntak som følger av personvernet i helse- og saksaker. Når en skattebetaler melder seg ved skranken, skal det være en **plikt** for byråkraten å hente **alle** dokumenter i den saken det blir spurt etter.

* Større muligheter for lokalpolitikere til å utføre vervet sitt gjennom muligheter til å være deltidspolitikere. Vi går i mot flere heltidspolitikere, og i mot reduksjonen av antall representanter i kommunestyre og fylkesting.

* Utvidelse av streikeretten til å gjelde også ved lokale forhandlinger, og reduksjon i adgangen til å vedta tvungen voldgift. Alle begrensninger i den lokale forhandlingsretten må oppheves.

* En lov om arbeiderkontroll i både offentlige og private bedrifter. De tillitsvalgte skal ha rett til å undersøke alle forhold som gjelder økonomi og regnskap hos arbeidsgiveren. For arbeidsgiveren skal det være straffbart å mobbe eller trakassere de som gjør bruk av denne retten.

* Utvida rett til demonstrasjoner. Ingen begrensninger av hvor mange demonstranter som tillates. Bøtetteroren mot demonstranter må stoppes.

* Rett til å stoppe miljøfiendlige tiltak og inngrep i naturen dersom miljøskadene ikke er utreda og det er satt i verk tiltak som oppveier skadene.

* Økt pressestøtte som sikrer mangfoldet i pressa.

* Offentlig støtte til nærradiostasjoner som sikrer alle organisasjoner rett til ytring over eteren.

* Stemmerett for innvandrere også i Stortingsvalg etter samme regler som gjelder ved kommune og fylkestingsvalg.

* Innskrenkningene i folkestyret og folks rettigheter som ligger i forslaget til ny kommunelov, må stoppes.

TOM SIDE

Innhold:

Innledning	3
Kapittel 1: Bærebjelker i RVs politikk	4
Kapittel 2: En sosialisme verden ikke har sett	10
Kapittel 3: Framskritt eller reaksjon	14
Kapittel 4: På lag med naturen eller fortsatt miljømord	16
Kapittel 5: Økonomisk politikk for folk - ikke profitt	21
Kapittel 6: Forsvar norsk sjølråderett - nei til EF	26
Kapittel 7: Økte rettigheter for arbeidsfolk	28
Kapittel 8: Ny miljøvennlig industri - nei til rasering	30
Kapittel 9: Stopp avfolkinga - for et livskraftig distrikts-Norge	32
Kapittel 10: Et økologisk og sterkt norsk landbruk	35
Kapittel 11: Oppbygging av fiskeressursene og kystfisket	37
Kapittel 12: For full kvinnefrigjøring	39
Kapittel 13: Mot all rasisme - for et flerkulturelt samfunn	41
Kapittel 14: Helse- og sosialproblemene må løses	44
Kapittel 15: Bedre oppvekstviklår for barn og unge	47
Kapittel 16: Funksjonshemma har krav på et fullverdige liv	49
Kapittel 17: Eldre har krav på et fullverdige liv	51
Kapittel 18: Utdanning og forskning skal tjene folk - ikke kapitalen	52
Kapittel 19: Kultur og media	55
Kapittel 20: For bedre kollektivtrafikk og redusert bilbruk	57
Kapittel 21: Bra og rimelige boliger til alle	59
Kapittel 22: Redusert kriminalitet - mindre straff	61
Kapittel 23: Redusert bruk av rusgifter - ja til menneskelig stimuli	63
Kapittel 24: For homofil og lesbisk frigjøring	64
Kapittel 25: Støtte til samiske rettigheter	66
Kapittel 26: For internasjonal solidaritet og frigjøring	67
Kapittel 27: For et nasjonalt forsvar	69
Kapittel 28: Styrka demokratiske rettigheter	7 2

Pris kr 20,-